

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: smikbr.ru/zaman

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Тюбешуу

Байламлыкъланы кенгертиу амалла сюзюлгендиле

КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков къарындаш Къарачай-Черкес Республиканы жокълагъанды. Анда юч жанлы тюбешууде КЪМР-ни эмда Адыгяны башчылары Темревланы Рашид эмда Мурат Кумпилов бла арада байламлыкъланы андан ары кючлендире барыууну онгарын сюзгендиле.

«Бизни регионларыбызны бурун заманладан бери да кеп зат бирикдиреди. Битеу белюмледе, ол санда билим, жаш телю, маданият, экономика, туризм жаны бла бирге ишлеуно айнытырга улуу онгарыбыз бардыла. Президентибиз Владимир Путин салган борчланы толтуруу эмда ол белгилеген муратлагъа жетер ючюн да

кючюбнозю бирикдиребиз», – дегенди Казбек Кокков кесини телеграм-каналында.

Юч жанлы тюбешууде эл мюлк, медицина, туризм жаны бла байламлыкъланы кючлеуно, жаш телю политиканы бирге бардырыуно бютюн кыйыматлы этиуну амаллары сюзюлгендиле. Энци аскер операциягъа къатышханлагъа бла аланы

юйюрлерине болушлукъну къурауагъа, жаш телюно патриот ниетде юйретиуге энци эс бурулгъанды.

«Бирге биз энта кеп кыйыматлы проектлени жашауда бардырылыгыбызга ишексизме. Ала республикаларыбызны халкъларыны къолайлыкъларын бла ырахатлыкъларын игилендирирге, регионларыбызны, къыралыбызны саулай да айныуларына бла жашнауларына себеплик этериклерине ийнанама», – деп чертгенди КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков.

«Быллай къууанча къатышханым манга бек багъалды. Биринчи устаз хар адамны жашауунда да бек сыйлы адамды. Инсаны адеп-къылыгы, аны патриот сезими, билими, маданият хунерлиги анга кере боладыла. Бек башы уа – устаз сабийни окъуулу болургъа, алгъа талпынурга келлендиреди.

Ол а бююнлюкде битеу дуния, бизни къыралыбыз да тюрлю-тюрлю къоркъулагъа тюбегенлеринде, биз багъалы кереген адет-тюрелерибизни гунч этерге кюрешгенле кеп чыкъгъанда бютюнда кереки эмда багъалды.

Бу эсгертеме устазланы даражаларын кетюрюрге улуу себеплик этеригине эмда къарындаш республиканы ара шахарын бютюн айбатландырылыгына ишексизме. Къарачай-Черкесни жамауатына бар игиллик тежейме! Устазла бла окъуучула уа туугъан республикаларын бла саулай Ата журтубузну – деменгили Россейни – жетишимлери эмда хорламлары бла къууандырғанлай турсунла!» – деп жазгъанды Казбек Кокков телеграм-каналында.

Алгъышлау

«Муратларыгъыз толуп, алгъа таукел атлагъыз!»

Тюнене Къабарты-Малкъар Республиканы школларында 4,5 минг онбиринчи классланы эмда 11 минг тогузунчу классланы таусханлагъа ахыр къонгуроу зынгырдагъанды. Аны бла байламлы КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков жаш адамланы окъууларын бошагъанлары бла алгъышлагъанды. Аны сезюнде былай айтылынады: «Багъалы выпускникле! Бу сизге, сизни устазларыгъызга, ата-аналарыгъызга бек магъаналы, жарык кюндю. Аллыгъызда выпускной сынаула скалайдыла, ала сизге абадан жашауагъа жолну ачадыла.

Жангы кезиуге атлай, өз мектебигизни, жюреклеринден сизге олюш этген, жетишимлеригизге къууанган, кыйынлыкълардан этерге болушхан, сизни тийишли инсанла, гитче эмда улуу Ата журтугъузну керти патриотлары болургъа юйретген устазларыгъызны унутмагъыз.

Тутхан ишлерине берилгенлери, бийик профессионалыкълары, жюрек жылыулары эм огъурлулукълары ючюн устазларыгъызга ыразылыгымы билдирирге излейме. Ыспас сезлени соймекликлери, улуу кыйынлары эм тезюмлюклери ючюн ата-аналарыгъызга айтама.

Сиз жашсыз эм, сёзсюз, кеп муратларыгъыз барды, келлик заманга къараргъа итиниудесиз. Хайт дегиз, алгъа таукел атлагъыз! Ол заманда жетишимли боллукъсуз, муратларыгъыз бары да толлукъдула.

Байрам бла алгъышлайма, барыгъызга да насып эмда жетишимле тежейме!»

Приёмга алыу

Белгиленген сорцулагъа кере тийишли болушлукъ тапдырыллыкълары

КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков граждандланы тюрели приёмун бардыргъанды. Болушлукъну аскер къауагъланы ветеранлары эмда Къабарты-Малкъардан аскерчилени – энци аскер операциягъа къатышханланы юйюрлерини адамлары излегендиле.

Ушакъны кезиунде билеклик этиуню тюрлю-тюрлю ызлары белгиленгенди. Аланы асламысы жашау-турмуш сорцуланы тындырыуда себеплик бла байламлы эдиле.

Профиль министрстволаны таматаларына битеу белгиленген сорцуланы тынгылы тинтип, тийишли болушлукъ тапдырырга бююрулгъанды. Аланы толтуруулары республиканы Башчысыны энци къараундадыла.

«Быллай къууанча къатышханым манга бек багъалды»

Черкесскде КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков Темревланы Рашид эмда Мурат Кумпилов бла бирге «Мени биринчи устазым» деген эсгертемени ачылыуна къатышханды.

Ахыр къонгуроу

«Ата-аналарыгъыз ёхтемленирча жетишимлеге жетигиз»

Тюнене бизни республикада да битеулю билим берген мектепледе ахыр къонгуроуну къагъылыуу бла байламлы къууанчлы жыйылыула болгъандыла. Быйыл регионда школну 4 065 жаш бла къыз бошайдыла. Тогузунчу классланы уа 11 169 сабий тауусады.

Басханны 5-чи номерли школуну 11-чи эм 9-чу классларын бошагъан жашлагъа бла къызлагъа ахыр къонгуроу зынгырдагъанды. Анга аталган къууанчлы жыйылыу, тереде болгъаныча, Россейни бла КЪМР-ни гимнлерин согуу эмда байракъларын кетюрюу бла башланганды.

Жашауларында бу магъаналы иш бла школчуланы КЪМР-ни Парламентини башчысы Татьяна Егорова алгъышлагъанды эмда бу кюн хар окъуучугъа да жарык болгъанын чертгенди.

– Школ жылла терк озгъандыла, бюгон а сиз жангы билим алган, керти негерле тапхан заманны – биринчи кыйын ишлени, сынаулары, хорламланы бла жетишимлени эсге тошоресиз. Школ жылла хар бирибизге да энчидиле, аланы хар заманда да жылыулукъ, аны бла бирле уа мудахлыкъ бла эсгеребиз. Энци сизни жашауугъузну жангы кесеге башланады: усталыкъ сайларгъа, келир заманыгъызы мурдорун салыргъа тошерикди. Биринчи сынау а Бир къырал экзаменди. Алай сиз алган билим аны жетишимли берирге болушургуна ишексизме, – дегенди спикер.

Законла чыгарыуучу органны башчысы устазла салган кыйынны, ала билимлерин, жашау сынауларын аямагъанларын, жаш телюно республиканы халкъларыны тюрелеринде ёсдор-

генлерин, Ата журтубузга соймекликге юйретгенлерин айтханды.

– Сабийлеге берген соймеклик, жюрек жарыклыкъ, жылыулукъ ючюн сау болуугъуз. Ата-аналагъа да айтургъа керекди ыразылыкъ сезлени. Мындан ары жетишимле ата-анала салган кыйыннга ариу саугъа болсунла, – дегенди ол.

Къууанч а жарык болгъанды. Биринчи классха келлик жашчыкъла бла къызчыкъла тепсеуле, жырла, назмула хазырлагъандыла. Школну бошагъанла уа устазларына ыразылыкъларын билдирип, назмула айтхандыла. Тогузунчу

классны окъуучулары тепсеген вальс бла къафа уа байрамны бютюнда жарык этгендиле. Школчуланы жырчыла Ислам эм Карина Киш да алгъышлагъандыла.

Къууанчлы жыйылыудан сора Татьяна Егорова школну болуму бла шагъарейленгенди. Ол «КЪМР-де билим берюно айнытуу» къырал программаны чеклеринде тынгылы жангыртылгъанды. Школну башчысы Зухра Архагова айтханыча, сабийлини окъутурча шендюню болумла къуралгъандыла.

Ахыры 3-чо бетдеди.

Кырап жумуша

Сёз миллет эмда федерал проектле кыалай толтурулганларыны юсюнден барзганды

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков Къабарты-Малкъарда Право низамны жалчытыу жаны бла дайым ишлеген координация кенешни бла Экономика эмда жамауат къоркъуусуздук жаны бла советни жыйылыулары бирге бардырганды.

Тюбешиге КЪМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, КЪМР-ни Правительствоосуну Председатели **Мусуланы Алий**, РФ-ни Президентини СКФО-до толу эркинликке келечисини аппаратыны баш федерал инспектору **Дмитрий Васильченко**, право низамны саклауучу эмда надзор органлары, кюч къурамланы, министрстволаны, муниципал къураулары администрацияларыны башчылары кыатышандыла.

Ушакны кезиунде «Къоркъуусуз эм тынгылы жолла», «Экология», «Жашау журтла бла шахар болум» миллет эмда федерал проектле кыалай толтурулганларына, алада белгиленген ишлени тынгылылыкларына бла болжалларына кыаралганды. Актылбалык болмаганыны кыатышдулары бла этилген аманлыклары болдурмауу амаллары да сюзюлгенди.

Жыйылыуда билдириуле бла КЪМР-ни Правительствоосуну Председателини орунбасары – министр **Залим Кашироков**, КЪМР-де ич ишлени министри **Вячеслав Крочков**, Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысы **Таймураз Ахохов**, КЪМР-ни транспорт эмда жол мюлк министри **Аслан Дышеков**, КЪМР-ни къурулуш эмда жашау журтла-коммунал мюлк министри **Алим Бербеков**, КЪМР-ни табиыйгъат байлыкка эмда экология министрини орунбасары **Валерий Гриневич** селешгенди, деп билдиргенди КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуна пресс-службасындан.

Суулары кётюрюлгенлери абызыратмазча

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков Россей Федерацияны бир-бир субъектлерини тийрелеринде суула кётюрюлюп салган хаталаны кетериу эмда аллай табиыйгъат кыйынлыклары болдурмау жаны бла правительстволу комиссияны жыйылыууна видео амал бла кыатышанды.

Кенгеш РФ-ни граждан къорууларыну ишлери, кыйын болумла эмда табиыйгъат кыйынлыклары хаталарын кетериу жаны бла министри **Александр Куренковну** башчылыгы бла бардырылганды. Анда сакъ жауунла келтириге боллук хаталаны азайтуу жаны бла регионла быйыл не мадарла этгенлерине кыаралганды. Артыкда тау череклени суулары жыйылыуучу жерлеге улуу эс бурургъа кереклиси айтылганды.

Къабарты-Малкъарда суула кётюрюлген кезиу апрельде башланып сентябрыге дери созулады. Бююнлюкде республикада ол жаны бла хал кыйгы этерча туюлдоу. Кюнню халына Росгидрометни жер-жерледе 11 гидропосту дайым кёз-кулак болганлай турады, череклени къурулуп келгенлерине, суулары кётюрюлгенлерине къажуу мадарла белгиленди.

Республикада череклени жагаларын бегитиу эмда суу ызланы тап халгъа келтириу ишле бардырыладыла, кёлорлени топлери да тазаландыла. Суу мюлкке эмда инженер техника, автомобильле бла да жалчытан организацияны хазыркылары тинтилгенди, муниципалитетледе ишни терк кългъа аллык къауумлагы да борчла салынгандыла.

Андан сора да, Россейни МЧС-ини КЪМР-де Баш управ-

лениясында кыйын болумладан сакъланыуу эмда ала келтирген хаталаны кетериуно бир кырап системасыны кючлери, ырыскысы да жыйышдырылгандыла, деп билдиргенди КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуна пресс-службасындан.

Айнытыну онгарына кыаразгандыла

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков «Газпромбанкны» келечилери – толтуруучу вице-премьер – Юг регионда управляющий Сергей Владимирович Селютин эмда вице-президент – банкны жанындан сопрожденияны айнытыу департаментни таматасы Михаил Владимирович Завьялов бла ишни тюбешу бардырганды. Анга КЪМР-ни Правительствоосуна Председатели Мусуланы Алий, биринчи вице-премьер Мурад Кунижев, КЪМР-ни экономиканы айнытыу министри Рахайланы Борис да къошулгандыла.

Ала Къабарты-Малкъар Республиканы бла «Газпромбанк» акционер биригуюно араларында байламлыкны айнытыу онглагы кыаразгандыла. Сёз юридический лицага, энчи предпринимательге бириккен инвестиция программаланы бла проектлени тинтуно, Къабарты-Малкъарны промышленностуу бла агропромышленный комплексин айнытыу, кырал-энчи партнёрукчу амалларын хайырланып, проектлени бардырыуу эм башка ызланы юсюнден болганды.

Сергей Селютин регионла бла байламлык не заманда да Газпромбанкны баш ызларындан бири болганы белгилгенди. Ол дагыда Къабарты-Малкъарны инфраструктура объектлени кыарача эмда жангыртыра къолайлыгы болганын къошанды.

Казбек Коков банк бла партнёр байламлыклары айнытыу республиканы экономика къолайлыгын мындан арысында да кючлендириге себеплик этеригине ышанганын айтханды.

Парламент

Юйюрге кырал себепликни низамы тюрлендирилгенди

КЪМР-ни Парламентини кезиу жыйылыуунда депутатла бла байламлы соруулагы кыаразгандыла, республикалы законланы проектлерин сюзюп, кыабыл кёргенди. Аны спикер **Татьяна Егорова** бардырганды.

Биринчиден, **Радима Шериева** Прохладна суд районну 3-чо номерли суд участкасыны жарашдырыуучу судьясына кыабыл кёрюлгенди. **Мухамед Пежев** а КЪМР-ни Контроль-эсеплеуучу палатасыны аудиторуну салынганды.

«Айырыулары эм референдумланы юслеринден республикалы законлагы тюзетиуле кийириуно юсюнден» законну проект биринчи эм экинчи окулуулада сюзюлгенди. Законла жарашдырыуу эм жер-жерли самоуправленийны соруулары жаны бла комитетни башчысы **Борис Мальбахов** анылатханыча, закон федерал излемлеге келиширча этилди.

Алай бла тыш кыраллы агент болганы тохташдырылган, экстремист эм террорист организациялары ишлерине кыатышканы ючюн бирикдилген тизмеге кийирилген инсанлагы кыралда кыол кётюрюлеге кыатыштыргъа эркин этилмейди. Ол сарда кыараучула, айырыу биригуулены ышанганды адамлары болургъа да. Бу жаны бла федерал законну РФ-ни Кырал Думасы быйыл 6 майда кыабыл этгенин айтырчады.

Кыралны иелигинде болган мюлкно приватизация

этиу жаны бла низам да жангыртылганды. Экономика политика, инновациялы айныу эм предпринимательлик жаны бла комитетни башчысы **Заур Апшев** айтханыча, регионну иелигинде болган мюлкно алыргъа жалаанда биреулен чыккыган кезиуде аны бла келишим этиуно низамын правительство тохташдырылды.

«Адамланы автомобиль, шахарда ток бла ишлеген эм темир жол транспорт бла жюрютюноу къурауно юсюнден» республикалы законну 3-чо статьясына кийириллик тюзетиулеге да кыаралганды. Транспорт эм жол

мюлк министри орунбасары **Улбашланы Исламны** айтханыча кёре, шолчулагы (7 жылдан таматалагы) эмда очно окугъан студентлеге республикада темир жол транспортха теленген хакъ 50 процентге учуз этилгенди.

«Юйюрге, аналыкны, сабийликни къоруулау юсюнден» республикалы законну 15-чи эм 22-чи статьяларына тюзетиуленди да сюзгенди депутатла. Уруну эм социал къоруулау министр **Асанланы Алимни** айтханыча кёре, кеп сабийли юйюрге социал болушлук алыргъа эркинди. Алай бла ол эм андан кеп сабий ёсген юйюрге, тамата

сабийге 18 жыл толгунчу, неда ол очно окуй эсе, 23 жыл толгунчу кыралдан болушлук алыргъа эркин болганы тохташдырылады. Бу жорукъ РФ-ни Президенти быйыл 24 январьда чыгарган «Кеп сабийли юйюрге социал болушлук этиуно мадарлары юсюнден» Указына тийшилликде жарашдырылганды. Республикалы законну жашауда бардырыуу кыалай бир ача керек болганы ол жаны бла праволо актлада тохташдырылгынын айтханды министр.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Кенгеш

Борчларын берирге ашыкъмазгандыларыны сылтауу недеди?

Кеп болмай Нальчикде РФ-ни Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинликке келечисини орунбасары Владимир Надыхто, «Россети Северный Кавказ» биригуюно таматасы Роман Левченко эм КЪМР-ни Правительствоосуна келечилери, организациялары таматары эм башхала да кыатышып кенгеш болганды. Анда жашау журт-коммунал мюлккени хайырланган ток ючюн хакъ телемегенлерини сылтауу эм борчларын жабар онгары да сюзюлгенди.

Роман Левченко айтханга кёре, бююнлюкде республика хайырланган электрокюч ючюн иги кесек борч этгенди. Аны бла байламлы биригую ачасын алырча мадарла этип юрешеди. Ол сарда судге тарыгыу жазмай болмайды. Алай бла быйыл биринчи кварталда «Каббалкэнерго» ЖКХ-ны мюлккери бла байламлы судге 257 тарыгыу бергенди. Саулай алып айтханда, аланы 272,7 миллион сом берликлери барды.

Жыйылыуда «Россети Северный Кавказ» биригуюно келечилери ЖКХ-ны мюлкклерин жангыдан тергерге кереклисин, аны бла бирге тюзетиуленди тизмесин тинтирге эм коммунал жумушла ючюн бир телеу документ къуаргъа чакыргандыла. Экспертлени оюмуна кёре, аллай амал тюзетиуленди жызгъа эм коммунал жумушлары да тынгылы толтуруугъа себеплик этерикди.

Эсге сала айтсакъ, бююнлюкде биригую бек кеп борчул болганлагъа жашау журт-коммунал мюлккени саналадыла. Быйыл аланы 53,5 миллион сом берликлери барды. Хайырланган ток ючюн ала жалаанда 43,6 процентни телеялгандыла. Саулай алып айтханда, аланы борчлары 2,2 миллиард сомдан артыкды.

Жарык умутла, ариу сёзле, гюлле да

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Байрам «Кюн шахар» сабий чыгармачылык академияны хунерли жюриген лицейинде да кыралганды. Эрттенликте оксуна аны арбазында школ вальсны таушуу эшитиле, тийреси да тюрсюню шарла эмда гюлле бла омак жасалган эди. Бери жалаңда выпускникле бла устазла угъай, ата-анала, жууукъла, тенгле да жыйылгандыла.

Быйыл лицейни хунерли сабийле жетинчи кере бошайдыла. Бу жол мында 50 выпускник (юч класс) барды. Къууанчылы жыйылыну хурметли къонаклары уа КъМР-ни жарыкландырыу эмда илму министри **Анзор Езаов** бла КъМР-ни Парламентини Билим бериу, илму эмда жаш тёлнюно ишлери жаны бла комитетни председатели **Нина Емузова** болгандыла.

Эм алгаш линейкагъа выпускникле эмда алаңы класс башчылары Елена Исаева бла Аксана Долова, тогузунчу классланы окуучулары да устазлары бла чыкыгандыла. Жыйылганла алагъа къарсла бла тубегенден сора уа, окуучула

бардырган Анастасия Мазихова, лицейни кесини энчи гимни болганын эсгертип, сабийле жыйылган къонаклагъа аны да эшитдиргенди.

Ол кюн жашлагъа бла кызылагъа кеп алгыш сёз айтылганды, тилекле этилгенди. Анзор Клишбиевич а, лицейде окугъан сабийле мында арысында да хунерлерине кере билимлерин ёсдюрюп, усталыкларында жетишимлери бла жалаңда республиканы угъай, кыралны да айнууна къошумчулук этерлерине ийнанганын билдиргенди. Устазлагъа уа ишлерине уллу кёллю болмагъанлары, ёсюп келген тёлнюно билимге итинулюк

– Школчуланы битеуроссей дерс олимпиадаларына математикадан бла орус литературадан регион урумланы призёру Ботталаны Элина, ОБЖ-дан республикадагы кезиунюнде хорламгъа тийишли болганла Дамир Аришев бла Полина Несвит, математикадан бла физикадан регион кесеклеринде биринчи жерге чыкыган Олег Дзидановский Россей Федерацияны бла Къабарты-Малкъарны кырал байракларын кёторгенди, тёрде болуучусуна, гимнле да согъулгандыла. Байрамны

де, ариу кылыкда юйретгенлери ючюн да ыспас этгенди. Ахыр къонгуроуну байрамы юйорлеге да къууанчы болганын айтып, ата-аналаны да алгышлаганды. Жаш тёлню – ол тамблагъа юннеге ышанулык болганын къатлай, жашаулары бу кюнча жарык болурун суйгенин да айтханды.

Нина Гузюровна да, алгышлагъа къошула, лицейде жашауда кесперин кыйсы усталыкда кёргенлерин алгъадан да билгенди окугъанларын черте, быйыл жаш тёлню барыбызды да ёхтемлигибиз

болганын, ала Битеуроссей олимпиадалада айырмалыла болуп, жетишимлери бла кёллендиргенлей тургъанларын белгилегенди.

Хунерли жюриген лицейни директоруну къылуугъун толтурган Мурат Аришев бла аны биринчи орунбасары Жаппуланы Тамара уа сабийле бу окуу юйден биргерлерине дунияда эм уллу байлыкны – билимни – элтириклерини юсюнден айтхандыла. Ала бюгюн уллу жашауа атлам этгенлерин къатлай, энди Бир кырал сынаула да эсеплери бла да къууандырыла деп сакълагъанларын да билдирип, жетишим, саулык-зсөнлик тежегенди.

Саулай да выпускниклени атларында устазлагъа ыразылыклары бла окуучула – Школчуланы битеуроссей дерс олимпиадалары регион урумунда химиядан биринчи жери алган, экологиядан а призёр даражагъа тийишли болган Мухамед Альжанов, «Физтех»

Битеуроссей олимпиадада алчы болган, тамата класслада окугъанлары арасында Шимал Кавказда бардырылыучу «Кредо-билим» атты интеллектуал олимпиаданы энчи турунда информатикадан бла физикадан хорлагъан Руслан Шоранов, экологиядан Школчуланы Битеуроссей дерс олимпиадаларыны ахыр кырал даражалы урумунда хорлагъан Элина Маршенкулова, бу олимпиаданы ОБЖ-дан быйыл даражалы ёсегинде алчылыкыгъа тийишли болган Иоланда Пакова сёлешгенди. Ата-аналаны атларында а педагог къауумгъа бла сабийлеге ыспас эмда алгышлагъа сёзлерин Залина Шоранова, Оксана Нагудова, Карина Шандирова айтхандыла.

Ызы бла уа хар жылдан да выпускниклени, бирсилени да жорекеринде умутларын къозгъагъан чакъ – ахыр къонгуроуну къагылыуу. Аны уа жыйылганлагъа лицейни онбиринчи классыны

окуучусу Мухамед Альжанов бла алтынчыгъа жюриген Самина Озорова эшитдиргенди.

Акъ къанатлылагъа ушагъан шарланы, жашла бла кызыла кеге учура, школ жашаугъа аталган жыр да айтхандыла. Лицейде, андан сора да, ахшы тёре барды. Жыл сайын да аны бошагъан жаш тёлнюно келечилери Выпускниклени аллеясында терек орнатадыла. Быйыл а ол жумушчу Семенланы Ахмед, Касбулат Секреков, Тамерлан Матуев, бирсиле да тамамлагъандыла.

Хар замандача, лицейни арбазында жырла, назмула, тепеуле да кеп эдиле ол кюн. Сабийлени кесперинден сора да, алагъа хунерлерин саугъалагъанла болгандыла. КъМР-ни халкъ артисти Текуланы Амур да, алгышлары бла бирге, жырларын да эшитдиргенди. Байрам а жашланы бла кызыланы школ вальсны тепсегенлери бла бошалганды.

Байрам жангыртылгъан мекямга ётгенди

Долинскде генерал Зокаланы Валерий атлы 8-чи номерли школда ахыр къонгуроуну къууанчы жангыртылгъан мекямда ётгенди.

Быйыл анда 11-чи классны онбеш жаш бла кыыз, 9-чуну уа 22 окуучу бошайдыла. Аны алгышларгъа, насийхат сёзлерин да айтургъа КъМР-ни жарыкландырыу эм илму министри Анзор Езаов, Нальчик шахарны жер-жерли администрациясыны башчысыны орунбасары Натэлла Дугъева, билим бериу департаментни баш специалисти Заира Аришева да келгенди.

Къууанчылы жыйылыну башларгъа хар зат да хазырды. РФ-ни эмда КъМР-ни гимнлери согуладыла. Кырал байракны кётюрюрге эркинлик 9-чу классны окуучулары Ностуланы Алиягъа бла Нёгерланы Алангъа бериледи.

Окуучула устазлары бла ортагъа чыгъадыла. Алагъа деп кичи классланы окуучулары назмула айтадыла, тепсеидиле. 11-чи эмда 9-чу классланы бошагъанла уа устазларына жорек ыразылыкларын билдиредиле.

Устазлагъа ыспас сёзюн министр Анзор Езаов да айтханды.

«Сабилерибиз бла кюн сайын ишленгенлери, ала окуулу болуп кюнчон заманларын, билимлерин, къаруларын да аймагъанлары кюнчон жорек ыразылыкымы билдирюрге сюеме. Ма алааны хайрындан мектепдеде окугъанла тынгылы билим алып чыгъадыла, уллу муратла саладыла, алагъа жетерге да таукелдиле», – дегенди.

Ол ата-аналагъа да ыспас этер кюнчон къалмагъанды. Окуучуларын бошай тургъанлагъа да насийхат сёзлерин айтханды. «Эндиге дери да сиз уллу жолну ётгенсиз, алай

алда да сизни уллу тюрленюле бла сынаула сакълайдыла. ЕГЭ-ле аладан бирдидиле. Барыгъыз да алаңы жетишимли берип чыгъарсыз деп ышанабыз. Заман озуп, сизни атыгъыз айтыларына, устазларыгъыз а ёхтемленирлерине бир ишегим жокуду», – деп да къошханды министр.

Школчуланы, ата-аналаны окуу юйно директору Геккиланы Заурема, башхала да алгышлагъандыла.

Жырладан, назмуладан, тепеуледен сора ахыр къонгуроу да эшитилгенди. Аны 11-чи классны окуучусу Жеттеланы Рамазан бла 1-чи классны жетишимли бошагъан Бакуланы Алина эшитдиргенди.

КъМР-ни Парламентини Пресс-службасы. ТРАМЛАНЫ Зуухра. Суратланы ХОПЛАНЫ Марзият алганды.

Ачык ушакъ

Кеп болмай Регионнга оную этиу арада КъМР-ни жаш тёлнюно ишлери жаны бла министри Азамат Люев бла тюзюнлей эфир болганды. Ол жангы тюрленюлени, бюгюнлюкде жамауатны не зат жарсыгъханыны юслеринден хабарлагъанды эм тынгылачуланы сорууларына да жууапла бергенди.

Къонак арт заманда республикада танг кесек жаш тёлню ара ачылганын билдиргенди. Аны бла бирге ведомство жаш тёлнюно ишлери жаны бла федерал агентство бардыргъан федерал программалагъа да тири къатышханын айтханды. «Былтыр «Региону-жаш тёлню» программаны хайыры бла юч районда жаш тёлню ара къуаргъа ахча алыннганды. Аланы хар бири да жерлеринде жамауатны сурамына келишедиле эм социал-экономика жумушланы тамамларгъа болушдыла. Сёз ючюн, Къашхатаудагы асламысында туризм белнюно айнытуу бла кюрешеди», – дегенди ол.

Жаш тёлню иш табаргъа себеплик этиуню юсюнден айтханда, министр бюгюнлюкде ол борчун чат-ботла жетишимли толтургъанларын эсге салганды. Бусагъатда аны беш жюзеге жууукъ инсан хайырланганды. Анда

Магъаналы эмга кыйматлы жумушла

хар ким да эс бурурча ишчи жерле бардыла. Бу жаны бла 14-18 жыллары толгъанлагъа жарарча «Труд крут!» проектни юсюнден да хабарлагъанды.

– Сагъынылган проектни чеклеринде, Къабарты-Малкъар кырал аграр университет болушуп, агроклассла ачар муратыбыз барды. Алада окугъанла ызы бла КъМКЪАУ-гъа киргенде, къошакъ балла бла жалчытылынырыкъдыла, – дегенди Азамат Хасейнович.

Ол энчи аскер операциягъа къатышханла бла байламлы проектле бла да шагъырейлендиргенди. Бир къауум кесектен къуралган «Я наставник» проектни юсюнден да билдиргенди. Былтыр аны чеклеринде сексен насийхатчыны хазырларгъа къолдан келгенди. Ала тюрлю-тюрлю сылтаула бла эсепде тургъан алтмыш юч сабийни кылыкларын тюзетиуню бюнларына алгандыла. Ала 39-су эсепден чыгарылганды. Министр

айтханыча, ала бу кыйматлы программаны быйыл да бардырыргъа таукелдиле. Бу жол анга жетмиш беш жаш адам къатышырыкъды.

Тынгылачуланы сорууларына жууапла бере, Азамат Люев жууукъ заманда тамамланылык жумушланы юслеринден да билдиргенди. Ол санда Херсон областыны Къабарты-Малкъар шефлик этген жерлеринден жаш тёлню бла бирге волонтерлукуну айнытыргъа суйгенлерин энчи чертгенди.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман хазырлаганды.

Кимге да керек болган Ануар

«Юбилейлеге мен артык эс бурмаучума. Аны белгилеген жерледе, мени оюмуна көрө, омак, татлы сөзлө асыры көп айтылуучудула. Болсада ала да керек болурла адамлагы, эшта. Тохтап, оюмлап, озган жашаууну сагышын этип, кесинги юсюндөн нөгөрлеринг кертинсн айтсала, ол да аман болмас. Бютюнда сени жууук-ахлуларынги, танышларынги айтханлары да багъалды. Нек дегенде ала алдау умутладан, кез-баулукдан, жангылууадан ктуулурга болушадыла, кыйлыгында, жашауга кырамында да бир затны тап жанына тюрлендирип, бу дунияда таукел атларча. Ма аллай белгили чекге жетгенди бизни коллегабыз эм шүхубуз Хучиналаны Юсюпню жашы Ануар. Нени юсюндөн сагыш этеди ол шөндю, неге кыайгырады? Кыаллай сезимле билепдиле аны жюрегин? Сөзсюз, анга толу жууал берген кыйынды. Алай эсгерип, ёхтемленер затлары уа бардыла. Аны узун жашауунда көп тюрлю магъаналы ишле болгандыла,

«Заманга» – 100 жыл

Хучиналаны Ануар фахмулу эмда даражасы жюрюген журналистледен бири эди. Аны иш кёллюлюго, огъурлулуугу, адамга болушурга суйгени ючюн суйгендиле коллективде да. Ол ышанлагы уа чомартлыгын, ышангылылыгын да кшошарга тийишлиди. Жашы, кьарты да тартылгандыла анга, аны бла кенгешгендиле, оюмун сурагандыла. Ма аллай эди бизни Ануар. Юйюрюне, тукъумуна, халкына, республикага, адабиятка, газетте, аны таныгъан хар адамга да керек болган.

Газетибизни баш редакторлары да не заманда да анга уллу хурмет этгендиле, намыс-сый бергендиле. Анга Атталаны Жамалны Хучиналаны Ануарны юбилейлеринден бирине жоралап жазганы да шагъатлык этеди.

анда адамлыгын, кишилигин да көргюзталганды ол. Кертисин айтханда, биреуну ишине тийишли багъа бичип, аны юсюндөн жазгъан тынч иш тойюлдю. Бир магъаналы затны эслемей неда тийишлисича багъа бералмай кьалырса деген акылда айтама аны. Хар кимни да кесини энчи кьадары барды – энчи дуниясы, сейир, жашырын, кезге илинмеген. Эсигиздемиди Горькийни айтханы? «Тап-таза болгъан, чыммак неда кьап-кыра адамла жокьдула: ала барысы да кьоланладыла», – дегенди ол.

Ануарны юсюндөн а мени энчи оюмун барды. Көп жылланы ичинде бирге ишлей, онгум болганды аны ким болганын көзюм бла көрюрге. Ол – кючлю, чыдамлы, арий-тала билмеген адамды. Бир кере эшитип кыймагъанма аны кечгюнчюлюкте сабийлей сынарга тыошен кыймылыларыны юсюндөн ханларларын. Аланы жюрегинг кыйналмай айтырга он жокьду. Аркханг титирейди.

Ма аллай болумлада да бюгюлмегенди, тногюлюп, кьолларын бошламагъанды Ануар, ишлей тургъанлай окьугъанды. Кипатла бла шүхлукь жюрте, кьазаяут этип окьугъанды... Алагы соймеклигин бюгюнд да тас этмегенди. Бюгюнлюкте аны бай библиотекасы барды. Кипатла сатылгъан тюкеннге кирмей, жаны бла бир заманда да озмас. Россейни жер-жерлеринден анга почта бла көп тюрлю кипатла да иедиле. «Мир книги»

Эл мюлк

«Сайлагъан ишинги суйюп жалчытсанг, ырысхы кесин сакълатмай келеди»

Борчаланы Хызыр бла Фатимат бусагъатда кенг жайылгъан усталык – фермер мюлк бла кюрешгенли бир талай жыл болады. Кеслери да ийнекле жайып, алагы кьарайдыла. Ол тынч иш болмагъанын барыбыз да билебиз. Аны кьалай бла кёлленип башлагъанларыны юсюндөн Фатимат бла этген ушагыбыз бла окьучуларыбызны шагъирей этерге суюме.

– Фатимат, мюлкню кьалай кьурагъансыз?

– Сизни да Аллах сыйласын, беш кьыз ёсдоргенбиз. Кьолу-буздан келгенича алагы билим алыргы себеплик да этгенбиз. Заманлары жетгени бла, бешиси да кеси юйюрлерин кьурап, насыплы жашайдыла. Энде кесибиз кьалгъанда уа, бу адам бла мен эригип башлагъанбыз. Заманын керексизине, бошуна ашырынуу тюзге санамай, көп тюрлю амалланы сюзе келип, малчылыкьда тохтагъанбыз.

– Малланы кьайсы тюрлюсюн жаярыгыбызны кьалай сайлагъансыз?

– Ийнеклены жаяр оноуга келгенбиз. Мал тутууну не загы да бек кыйынды. Кесим Акъ-Сууда ёсгенликке, маллагы кьаруу бла артык шагъирей болмагъанма. Жаланда юйдегиле болуп, Лашкутага келгенимде, мында кыйлары, эчкилери да болгъаны себепли, алагы кьарарга тыошенде, бу жумушну кыйын болгъанын ангылагъан эдим. Алай бусагъатда быллай асыралгъан маллары болгъан мюлкню кёлле тутханлары себепли, кесибизге базынып, аланы жайгъанбыз. Бу жумуш бла беш жылдан бери кюрешибиз. Эрттен саупу кыстакак, ингирде келедиле да, биягы саупу, суулары, ашларын да берип, аулакьга кыстайбыз. Эрттенге дери ала анда кечине-

– Хайыр кесин ненча жылдан көргюзтеди?

– Бир жыл озгъандан сора. Биз төрт саулгъан ийнек алып, аладан башлагъанбыз. Жылдан-жылга аланы жая, кёбейте, бюгюнлюкте жыйырма саулгъан ийнекге кьарайбыз. Кёл салыргы керекди. Тыошен сому жоймай, аны мал ашындан тышында кьалгъан ахчасына да бузоула, танала да алып, алай жая келебиз.

– Быллай малланы юслеринден арталыда узак кетип жарай болмас – аланы ашлары, суулары, саупу кезиулер бар. Бу жумушлада кьаллай техника бла хайырланасыз?

– Техниканы арталыда жаратмаймы. Сууларын да кьол бла ташыйбыз, ашларын да алай. Сют алынуу юсюндөн айтханда уа, кёлле аппаратланы жайырланадыла, мен а унамаймы. Нек дегенде ол ийнекни желинин бузады, кыяла салады, ачытады. Кёлле оюму кьабил көрмезге да болурла, алай аппарат бла саулгъан ийнекни желини эки жылдан сора жараусуз болады.

Андан эсе, кыйналсакь да, кесибиз кьол бла жетиширге кюрешибиз. Эрттен саупу кыстакак, ингирде келедиле да, биягы саупу, суулары, ашларын да берип, аулакьга кыстайбыз. Эрттенге дери ала анда кечине-

диле. Жайны иши тынчды. Кьыш кезиуде уа юйде, орунда тагылып кечинедиле.

– Бу сиз кьарагъан жумушну эм кыйын жаны неди?

– Мал аш бла жалчытуу. Биз кесибиз бичен чалырга жейтишмейбиз. Аллай кючюбюз да жокьду. Сора алыргы тыошеди. Алгъандан ары да тюкланы кьаллай тыошеди? Бирде аллай бичен тыошеди, аны мал арталыда ашарга унамайды. Тюкнү ичин ачсанг, ол кызып, чирип да болады. Быйыл 185 рулон алгъанбыз да, ол бир ауукь заманнга жетерге керекди.

– Ненча тирады бусагъатда аллай тюк бичен? Кюннге кьаллай бири кьорайды?

– Бири эки минг сом. Эки минг бла жюз сом берип алгъанбыз да барды. Бир кюннге бир тюк кетеди, бирде уа жетмегени да болады. Андан тышында кьышхыр, мал аш да алабыз.

– Таулула сабийликден да маллагы кьарай келгенлери себепли, жангь зат тойюлдю бу сизге. Кьалай ёсдоресиз гитче бузоучкланы уа?

– Биз малларыбызны гитче бузоучкылай алгъанда, аланы кёбюсю алыкьа шеша бла сют ичген кезиулеринде боладыла. Сора аланы хар бирине ат берсем, сют ичире туруп ариу айтсам, хапарчыкь айтып эркетсем, туугъанларымача юйренип кьалама. Заманында келмесе, жарсыймай, илейме. Андан сора да, ары-бери кетсем да, тансыкьлагъан окуна этеме.

Бир заманда эн салмагъанбыз – гумхотларына кьарат таныйма.

Ала кеслери да ауазымы танып, чапханлай келедиле. Энди беш жылдан бери биз малла бла кюрешгенликке, алыкьа аладан бичен тыошеди, аны мал арталыда ашарга унамайды. Тюкнү ичин ачсанг, ол кызып, чирип да болады. Быйыл 185 рулон алгъанбыз да, ол бир ауукь заманнга жетерге керекди.

– Ишни бу тюрлюсюн башларга суйюп, базиналмай тургъанлагы не айтлыкьсыз?

– Бир да сагышланмай башласыла, деялыкьыма. Нек дегенде огъурлу жумушду. Аны башларга суйгенини жери, орунла, кюндюзлюккел кьурагъа онгу бар эсе, арталлы кьоранчысы ишди. Биз бахчабызны жартысында мал орунла ишлегенбиз. Аз малдан башлагъанлыкьыга, жайыла баргъаны сайын, жер кьоша, орунла ишлей, бюгюнлюкте гитче ферма кьурагъанды. Сора сютнү кюн сайын эрттен бла ингир юйге келип аладыла. Эринмей бишлакь этип, алычуларымы заказларын да жалчытама. Эрте замандача, мая бла этеме да, кафеле ишлетгенле келип алып кетедиле. Сайлагъан ишинги суйюп жалчытсанг, ырысхы

кесин сакълатмай келеди.

– Эсигизде кьалган бир кезиуню айтлыкьымысыз?

– Бир ненча жыл мындан алгъа бу адам экикюнлюк бузоучкыну алып келеди. Мени анга асыры жаным ауругъандан, сабийнича, сют бла ёсдореме. Кьучакьлап, сылап, ариу айтып, кьарынын токь этип да. Атына да Маня деп атаймы. Энди андан бери кеси да ийнек болду, бузоуу да болгъанлыкьыга: «Маня, сют ичемисе?» – деп кьычыраса, тешиден окуна, бузоуун да кьюп, чабып келеди!

– Кьоншулагы уа бир тюрлю жаны бла заран тыошемиди?

– Бек аламат кьоншуларым, эллилерин болгъаны себепли, заран салабыз деп билалмаймы. Сау болсун эл башчыбыз, эли не узакь жерине да чыракь тартдыгъанды да, кече окуна жарыкьты. Быллай ариу ниетли тийребиз болмаса, ким биледи, быллай кёллюбюз бла ишлейлыкьымы эдик.

Ушакьны **ТЕМУККУЛАНЫ** АСИЯТ бардыргъанды.

Баш кюн, хычауман ай, 27

1 КАНАЛ

05.00 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.20 «Модный приговор» (0+)

РОССИЯ 1

05.00 Утро России
09.55 О самом главном (12+)
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести

ТВЦ

06.00 «Настроение»
08.10 «Смех, дрожь и видео» (16+)
08.45 Х/ф «АБОНЕМЕНТ НА РАССЛЕДОВАНИЕ. НОЧНОЙ ГОСТЬ» (16+)

10.55 «Городское собрание» (12+)
11.30, 14.30, 17.50, 22.00, 00.00 События
11.50 Х/ф «ЗАГАДКА НА ДВОИХ. ФЕВРАЛЬСКАЯ СИРЕНЬ» (16+)

НТВ

04.50 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.35 «Сегодня»

ОТР

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)

06.25 «Это надо знать». Медицинский вестник (12+)
07.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)

СТРАНАЛД

05.00, 09.00, 13.00, 17.00 «Известия» (16+)
05.35 Т/с «ТАКАЯ РАБОТА» (16+)

МИР 24

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР» (16+)

РОССИЯ К

06.30 «Пешком...»
07.05 Легенды мирового кино
07.30 Д/ф «Библиотека Петра. Слово и дело»

МИР 24

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР» (16+)

Медицинский вестник. Правильное питание - залог здоровья (12+)
07.40 «Хэку заушхуэм теухуа Хъгыгъэхэр» («Фронтовой дневник

МИР 24

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР» (16+)

Геурге кюн, хычауман ай, 28

1 КАНАЛ

05.00 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.20 «Модный приговор» (0+)

РОССИЯ 1

05.00 Утро России
09.55 О самом главном (12+)
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести

ТВЦ

06.00 «Настроение»
08.10 «Доктор И...» (16+)
08.40 Х/ф «АБОНЕМЕНТ НА РАССЛЕДОВАНИЕ. НОЧНОЙ ГОСТЬ» (16+)

14.50 Город новостей
15.10, 03.25 Х/ф «Я ЗНАЮ ТВОИ СЕКРЕТЫ. ХАМЕЛЕОН» (16+)

НТВ

04.50 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)

ОТР

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)

07.10 «Всероссийская олимпиада школьников по экологии» (12+)

СТРАНАЛД

05.00, 09.00, 13.00, 17.00 «Известия» (16+)

МИР 24

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР» (16+)

РОССИЯ К

06.30 «Пешком...»
07.05 Легенды мирового кино
07.35 Д/ф «История Преображенского полка, или Железная стена»

МИР 24

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР» (16+)

07.45 «Литературные чтения». Заслуженная артистка РФСФР Куна Жакамухова (12+)

МИР 24

06.00 ПРОГРАММА 1 КБР «Новости. Утро. 1КБР» (16+)

«РОССИЯ-ПТРК «Къабарты-Малкъар»

07.07, 07.35, 08.07, 08.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ КБР «УТРО»

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27 мая
09:00 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ КБР (на кабардинском и балкарском языках)

ВТОРНИК, 28 мая
09:00 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ КБР (на кабардинском и балкарском языках)

карском языках)
09:34 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «УТРО РОССИИ. КАБАРДИНО-БАЛКАРИЯ» (на балк. яз.)

09:34 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «УТРО РОССИИ. КАБАРДИНО-БАЛКАРИЯ» (на балк. яз.)

РИЯ» (на каб. яз.)
14:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ КБР
16:30 «Интервью в большой студии».

Бараз кюн, хычауман ай, 29

1 КАНАЛ

05.00 «Доброе утро»
 09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
 09.20 «Модный приговор» (0+)
 10.10 «Жить здорово!» (16+)
 10.55, 12.15, 17.00, 18.30 Информационный канал (16+)
 15.15 «Давай поженимся!» (16+)
 16.05 «Мужское/Женское» (16+)
 18.00 Вечерние новости
 19.55 «Куклы наследника Тутти» (16+)
 21.00 «Время»
 22.00 Т/с «РАНЕВСКАЯ» (16+)
 23.00 «Большая игра» (16+)
 00.00, 00.45, 01.30 ПОДКАСТ. ЛАБ (16+)
 02.15 ПОДКАСТ.ЛАБ «Антропология» (16+)
 03.05 ПОДКАСТ.ЛАБ «Россия и Запад на качелях истории» (16+)
 03.55 ПОДКАСТ.ЛАБ «Не лыком шить» (16+)

РОССИЯ 1

05.00 Утро России
 09.55 О самом главном (12+)
 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
 11.30, 17.30 «60 минут» (12+)
 14.55 «Наши» (12+)
 21.20 Т/с «МЕЛОДИЯ ДЛЯ ДВОИХ» (16+)
 23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым (12+)
 02.00 Т/с «ТАИНЫ СЛЕДСТВИЯ» (16+)
 03.40 Т/с «ВЕРСИЯ» (16+)

ТВЦ

06.00 «Настроение»
 08.10 «Доктор И...» (16+)
 08.45 Х/ф «АБОНЕМЕНТ НА РАССЛЕДОВАНИЕ. ОПАСНЫЕ ЖЕЛАНИЯ» (16+)
 10.40 Д/ф «Актерские драмы. Жизнь во имя кумира» (12+)
 11.30, 14.30, 17.50, 22.00, 00.00 События

11.50 Х/ф «ЗАГАДКА НА ДВОИХ. ПРОПАВШИЙ ПАЦИЕНТ» (16+)
 13.40, 05.20 «Мой герой» (12+)
 14.50 Город новостей
 15.10, 03.30 Х/ф «Я ЗНАЮ ТВОИ СЕКРЕТЫ. РИМСКИЙ ПАЛАЧ» (16+)
 17.15 «Фактор без опасности» (12+)
 18.10 Х/ф «МЕТОД УБОРЩИЦЫ-3» (16+)
 22.35 «Хватит слушав!» (16+)
 23.05 Прощание (16+)
 00.30 «Петровка, 38» (16+)
 00.45 Прощание (16+)
 01.30 «Знак качества» (16+)
 02.10 Д/ф «Актерские драмы. Жизнь во имя кумира» (12+)
 02.50 Д/ф «Кровь на снегу» (12+)
 05.00 «Москва резиновая» (16+)

НТВ

04.50 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
 06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)
 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.35 «Сегодня»
 08.25, 10.35 Т/с «ПЕС» (16+)
 13.25 «Чрезвычайное происшествие»
 14.00 «Место встречи»
 16.45 «За гранью» (16+)
 17.50 «ДНК» (16+)
 20.00 Т/с «ДЕЛЬФИН» (16+)
 22.10, 00.00 Т/с «СТАЯ» (16+)
 00.50 Т/с «КАЗАКИ» (16+)
 03.20 Т/с «ЛЕНИНГРАД 46»

ОТР

ПРОГРАММА 1 КБР
 06.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)
 06.10 «История запомнит навсегда» (12+)
 06.20 «Тайм-аут». Спортивная программа (12+)
 06.35 «Долг. Честь. Отечество!» (12+)
 07.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный

выпуск (16+)
 07.10 «НАТО». Хроника жестокости (12+)
 07.25 «Женский портрет». Руководитель ЦПТИ КБГУ Марьяна Маржохова (12+)
 08.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)
 08.10 «Литературные чтения». Заслуженная артистка РСФСР Куна Жакамухова (12+)
 08.25 «Никто, кроме нас». Общественный деятель, волонтер Сергей Ичетовкин (12+)
 08.55 Д. Биссет. «Кузничик Денди». Сказка для детей (6+)

ПРОГРАММА 1 КБР
 17.00 «Новости 1КБР». Информационный выпуск (16+)
 17.10 «Быстрее ветра» (12+)
 17.25 «Адрес будущего». Просветительская акция к Году архитектуры в КБР (12+)
 18.00 «Знать и не забыть» (12+)
 18.35 «Актуальная тема» (16+)
 18.45 «Новости 1КБР». Информационный выпуск (16+)

5 КАНАЛ

05.00, 09.00, 13.00, 17.00 «Ивестия» (16+)
 05.25 Т/с «ТАКАЯ РАБОТА» (16+)
 07.55, 09.30 Т/с «ЛЮТЫЙ-2» (16+)
 08.55 «Знание - сила» (0+)
 12.55 «Знание - сила» (0+)
 13.30, 17.30 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ-5» (16+)
 18.00, 02.40 Т/с «СЛЕД» (16+)
 21.25, 00.30 Т/с «СВОИ-6» (16+)
 22.20, 01.15 Т/с «СВОИ-5» (16+)
 00.00 «Ивестия. Итоговый выпуск»

04.35 Т/с «ТАКАЯ РАБОТА» (16+)

РОССИЯК

06.30 «Пешком...»
 07.05 Легенды мирового кино
 07.35 Д/ф «История Семеновского полка, или Небываемое бывает»
 08.20 Д/с «Почерк эпохи» с Кириллом Кяро
 08.50 Х/ф «ИРКУТСКАЯ ИСТОРИЯ» (16+)
 10.00, 12.30, 17.00, 19.30, 23.30 Новости культуры
 10.15 «Наблюдатель»
 11.10 XX век
 11.45 Д/ф «Книга»
 12.45 Новости. Подробно. Кино
 13.00 Пушкины
 13.25 Д/с «Забывтое ремесло»
 13.40, 14.00, 14.20, 23.45, 00.05, 00.25 Т/с «ПОРУС» (16+)

14.45 Искусственный отбор
 15.25 Д/ф «История Семеновского полка, или Небываемое бывает»
 16.10 «Белая студия»
 17.15 «Библейский сюжет»
 17.45 Неделя камерной музыки
 18.45 «Острова»
 19.45 Главная роль
 20.05 «Семинар»
 20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
 21.05 Пушкины
 21.35 Абсолютный слух
 22.20 Х/ф «СОСЛУЖИВЦЫ» (16+)
 00.45 XX век
 01.20 Д/ф «Книга»
 02.05 Неделя камерной музыки

МТР 24

ПРОГРАММА 1 КБР
 06.00 «Новости. Утро. 1КБР» (16+)
 06.10 К 165-летию со дня рождения Казима Мечиева. «Мени сёзюм» («Мое слово») (балк.яз.) (12+)
 06.50 Ретроспектива.

«Аргуданский маяк» (12+)
 07.00 «Новости. Утро. 1КБР» (16+)
 07.10 «Парламентский час» (12+)
 07.40 «Жаншэрхэ» («Спортивная программа») (каб.яз.) (12+)
 08.00 «Новости. Утро. 1КБР» (16+)
 08.10 «Тхылгышцэ» («Книжная новинка»). «Интеллект - стезя бессмертия» (каб.яз.) (12+)
 08.45 «Тайм-аут». Спортивный вестник (12+)

ПРОГРАММА 1 КБР
 17.00 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)
 17.10 «Заман бизни сайлаганды» («Время выбирать нас») (балк.яз.) (12+)
 17.45 «Музыкальный калейдоскоп» (12+)
 18.25 «Добрая воля». Волонтеры СВО (12+)
 18.50 «Гушыгальэ». Юмористическая программа (каб.яз.) (12+)
 19.30 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)
 19.45 «Магъаналы ушакъ» («Тема дня») (балк.яз.) (12+)
 20.25 «Женский портрет». Руководитель ЦПТИ КБГУ Марьяна Маржохова (12+)
 21.00 «Гухэль уэрэдхэр» («Лирический концерт») (каб.яз.) (12+)
 21.30 «Актуальная тема» (16+)
 21.40 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)

Орта кюн, хычауман ай, 30

1 КАНАЛ

05.00 «Доброе утро»
 09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
 09.20 «Модный приговор» (0+)
 10.10 «Жить здорово!» (16+)
 10.55, 12.15, 17.00, 18.30 Информационный канал (16+)
 15.15 «Давай поженимся!» (16+)
 16.05 «Мужское/Женское» (16+)
 18.00 Вечерние новости
 19.55 «Куклы наследника Тутти» (16+)
 21.00 «Время»
 22.00 Т/с «РАНЕВСКАЯ» (16+)
 23.00 «Большая игра» (16+)
 00.10 Д/ф «Космос внутри». К 90-летию Алексея Леонова (12+)
 01.40 ПОДКАСТ.ЛАБ «Космические истории» (16+)
 02.25 ПОДКАСТ.ЛАБ «Пусть не говорят, пусть читают!» (16+)
 03.05 ПОДКАСТ.ЛАБ «Все хотят летать!» (16+)
 03.55 ПОДКАСТ.ЛАБ «Театральный подкаст» (16+)

РОССИЯ 1

05.00 Утро России
 09.55 О самом главном (12+)
 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
 11.30, 17.30 «60 минут» (12+)
 14.55 «Наши» (12+)
 21.20 Т/с «МЕЛОДИЯ ДЛЯ ДВОИХ» (16+)
 23.15 Вечер с В. Соловьевым (12+)
 02.00 Т/с «ТАИНЫ СЛЕДСТВИЯ» (16+)
 03.40 Т/с «ВЕРСИЯ» (16+)

ТВЦ

06.00 «Настроение»
 08.10 «Доктор И...» (16+)
 08.40 Х/ф «АБОНЕМЕНТ НА РАССЛЕДОВАНИЕ. ОПАСНЫЕ ЖЕЛАНИЯ» (16+)
 10.35 Д/ф «Актерские драмы. Опасные связи» (16+)
 11.30, 14.30, 17.50, 22.00, 00.00 События
 11.50 Х/ф «ЗАГАДКА НА

ДВОИХ. ПРОПАВШИЙ ПАЦИЕНТ» (16+)
 13.40, 05.20 «Мой герой» (12+)
 14.50 Город новостей
 15.05 Х/ф «Я ЗНАЮ ТВОИ СЕКРЕТЫ. РИМСКИЙ ПАЛАЧ» (16+)
 16.55 Д/ф «Легенды эстрады. Размер имеет значение» (16+)
 18.10 Х/ф «МЕТОД УБОРЩИЦЫ-4» (16+)
 22.35 «10 самых...» (16+)
 23.05 Д/ф «Актерские драмы. Градус несчастья» (16+)
 00.30 «Петровка, 38» (16+)
 00.45 Д/ф «Русские тайны. Провидения среди нас» (16+)
 01.25 Д/ф «Замуж за иностранца» (16+)
 02.05 Д/ф «Актерские драмы. Опасные связи» (16+)
 02.50 Д/ф «Красная императрица» (12+)
 03.30 Х/ф «Я ЗНАЮ ТВОИ СЕКРЕТЫ. РИМСКИЙ ПАЛАЧ» (16+)
 05.00 «Москва резиновая» (16+)

НТВ

04.50 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
 06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)
 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.35 «Сегодня»
 08.25, 10.35 Т/с «ПЕС» (16+)
 13.25 «Чрезвычайное происшествие»
 14.00 «Место встречи»
 16.45 «За гранью» (16+)
 17.50 «ДНК» (16+)
 20.00 Т/с «ДЕЛЬФИН» (16+)
 22.10, 00.00 Т/с «СТАЯ» (16+)
 00.50 «Поздняков» (16+)
 01.05 «Мы и наука. Наука и мы» (12+)
 02.00 Х/ф «БОЛЕВОЙ ПОРОГ» (16+)
 03.20 Т/с «ЛЕНИНГРАД 46» (16+)

ОТР

ПРОГРАММА 1 КБР
 06.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный

выпуск (16+)
 06.10 «Актуальная тема» (16+)
 06.20 «Время и личность». Почетный работник сферы образования РФ Галина Дудка (12+)
 07.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)
 07.10 «Быстрее ветра» (12+)
 07.25 «Знать и не забыть» (12+)
 08.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)
 08.10 «Адрес будущего». Просветительская акция к году архитектуры в КБР (12+)
 08.40 «По Кабардино-Балкарии» (12+)

ПРОГРАММА 1 КБР
 17.00 «Новости 1КБР». Информационный выпуск (16+)
 17.10 «Пройдя отмеренный мой путь» (12+)
 17.55 «Будущее в настоящем». Вице-консул Генерального консульства РФ в Казахстане Хаджимурат Атурзаев (12+)
 18.35 «Служба 02 сообщает...» (16+)
 18.45 «Новости 1КБР». Информационный выпуск (16+)

5 КАНАЛ

05.00, 09.00, 13.00, 17.00 «Ивестия» (16+)
 05.25 Т/с «ТАКАЯ РАБОТА» (16+)
 08.35 «День ангела» (0+)
 09.30, 13.30, 17.30 Т/с «КОНТУЖЕННЫЙ» (16+)
 18.00, 02.40 Т/с «СЛЕД» (16+)
 21.25, 00.30 Т/с «СВОИ-6» (16+)
 22.20, 01.20 Т/с «СВОИ-5» (16+)

00.00 «Ивестия. Итоговый выпуск» (16+)
 04.30 Т/с «ТАКАЯ РАБОТА» (16+)

РОССИЯК

06.30 «Пешком...»
 07.05 Легенды мирового кино
 07.35 Д/ф «Честь мундира»
 08.20 Д/с «Почерк эпохи» с Кириллом Кяро
 08.50 Х/ф «СОСЛУЖИВЦЫ» (16+)
 10.00, 12.30, 17.00, 19.30 Новости культуры
 10.15 «Наблюдатель»
 11.15 XX век
 12.45 Новости. Подробно. Театр
 13.00 Пушкины
 13.25 Д/с «Забывтое ремесло»
 13.40, 14.00, 14.20, 23.45, 00.05, 00.25 Т/с «ПОРУС» (16+)

14.45 «Игра в бисер» с Игорем Волгиным
 15.25 Д/ф «Честь мундира»
 16.05 «2 Верник 2»
 17.15 Д/с «Пряничный домик»
 17.45 Неделя камерной музыки
 18.45 «Острова»
 19.45 Главная роль
 20.05 «Семинар»
 20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
 21.05 Пушкины
 21.35 «Энигма»
 22.20 Х/ф «СОСЛУЖИВЦЫ» (16+)
 23.30 Новости культуры
 00.45 XX век
 01.40 Д/ф «Роман в камне»
 02.05 Д/ф «Илья Березин. Катализатор удачи»

МТР 24

ПРОГРАММА 1 КБР
 06.00 «Новости. Утро. 1КБР» (16+)
 06.10 «Актуальная тема» (16+)
 06.20 «Магъаналы ушакъ» («Тема дня») (балк.яз.) (12+)
 07.00 «Новости. Утро. 1КБР»

07.10 «Поэтическая тетрадь» (12+)
 07.25 «Женский портрет». Руководитель ЦПТИ КБГУ Марьяна Маржохова (12+)
 08.00 «Новости. Утро. 1КБР» (16+)
 08.10 «Гушыгальэ» («Юмористическая программа») (каб.яз.) (12+)
 08.50 «Сабийгъэгүфлэ». Передача для детей (каб.яз.) (6+)

ПРОГРАММА 1 КБР
 17.00 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)
 17.10 «Ууаз» (балк.яз.) (12+)
 17.45 «Призвание». Ветеран труда, врач-хирург Фатимат Теуважева (12+)
 18.15 «Бээр дунейм и пцалъэщ» («Красота родного языка») (каб.яз.) (12+)
 18.50 «Гукъыдъж фйгъу» («Хорошее настроение») (каб.яз.) (12+)
 19.30 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)
 19.45 «Служба «02» сообщает» (16+)
 19.55 2024-й – Год семьи в России.
 «Юниюзге да игилик» («Мир вашему дому»). Эльбрусский район (балк.яз.) (12+)
 20.25 «Фэр папцэ» («Для вас») (каб.яз.) (12+)
 21.15 «Я в ресурсе». Образовательный добровольческий форум (12+)
 21.40 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)

Байрым кюн, хычауман ай, 31

1 КАНАЛ

05.00 «Доброе утро»
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.20 «Модный приговор» (0+)

РОССИЯ 1

05.00 Утро России
09.55 О самом главном (12+)
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести

ТВЦ

06.00 «Настроение»

08.25 X/ф «АБОНЕМЕНТ НА РАССЛЕДОВАНИЕ. МАЛЕНЬКИЙ ТРАГЕДИИ» (16+)
11.30, 14.30, 17.50 События
11.50 X/ф «АБОНЕМЕНТ НА РАССЛЕДОВАНИЕ. МАЛЕНЬКИЙ ТРАГЕДИИ» (16+)

НТВ

04.50 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня»

ОТР

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «Новости. Утро. 1КБР». Информационный выпуск (16+)
06.10 «Служба 02 сообщает...» (16+)

СИКАНАЛ

05.00, 09.00, 13.00, 17.00 «Известия»
05.25 Т/с «ТАКАЯ РАБОТА» (16+)
08.25 «Новая» (12+)

Чан. Бой с самим собой» (16+)
01.45 Т/с «УСЛОВНЫЙ МЕНТ-3» (16+)

РОССИЯ К

06.30 «Пешком...»
07.05 Легенды мирового кино
07.35 Д/ф «Молодинская битва. Забытый подвиг»

МТР 24

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «Новости. Утро. 1КБР» (16+)
06.10 «Служба «02» сообщает» (16+)

07.10 «Я в ресурсе». Образовательный добровольческий форум (12+)

ПРОГРАММА 1 КБР

17.00 «Новости 1КБР». Информационная программа (16+)
17.10 «Тхильымрэ сэрэ» («Книжный мир») (каб.яз.) (12+)

Шабат кюн, никкола ай, 1

1 КАНАЛ

06.00 Телеканал «Доброе утро. Суббота»
08.35 «Умница и умники». Финал (12+)
09.45 «Слово пастыря» (0+)

РОССИЯ 1

05.00 Утро России. Суббота
08.35 «По секрету всему свету»
09.00 «Формула еды» (12+)

ТВЦ

04.05 X/ф «ТАМ, ГДЕ ЕСТЬ СЧАСТЬЕ ДЛЯ МЕНЯ» (16+)
06.05 «Православная энциклопедия» (6+)
06.30 Д/ф «Святыя и близкие. Федор Ушаков» (16+)

ОТР

11.00 «Живая еда» (12+)
12.00 «Квартирный вопрос» (0+)
13.00 «Основано на реальных событиях» (16+)

ОТР

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «Дети и родители». Советы психологов (12+)

ОТР

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «Учимся вместе» (12+)
17.20 «Культура и мы». Зажужавший рабочий образования КБР Людмила Шауцуква (12+)

РОССИЯ К

08.05, 09.30, 16.55 Т/с «УСЛОВНЫЙ МЕНТ-5» (16+)
09.00 «Страна советов» (16+)

РОССИЯ К

06.30 Библиейский сюжет
07.05 М/ф «Как Львенок и Черепуха пели песню». «Кожин дом»
07.45 X/ф «ЗАВТРАК НА ТРАВЕ» (16+)

МТР 24

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «Емюрлюк хазнабыз!» («Наше наследие»). Репортаж с выставки мастеров декоративно-

ПРОГРАММА 1 КБР

06.45 «Страна советов» (16+)
10.25 Т/с «УСЛОВНЫЙ МЕНТ-4» (16+)
18.00 «Изнестия. Главное» (16+)

КъМР-де Россей радио

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27 мая
07.10 «С утра пораньше». Информационно-музыкальный канал.
08.10 Страницы национальной прозы. Борис Утижев (каб. яз.)

08.10 «Инсан» (Пичность). Салих Гуртупе (балк. яз.)
08.30 «Мудрость народа» (балк. яз.)
08.40 Из цикла «Годы и судьбы: у истоков». (каб. яз.)

08.30 «Отчего так день прекрасен?»
08.40 «Линия жизни». Жагафар Токумаев (балк. яз.)
11.45 «На волне ретро» (балк. яз.)

13.25 «Музыка слова». Исхак Машбаш
13.45 «Антология: XX век» (каб. яз.)
15.25 «Самое время»
15.45 «Религия и этикет» (каб. яз.)

15.45 «Уауз» (передача о религии)
18.25 Лента памяти (балк. яз.)
18.30 «Спортивная мельница»
18.45 «Читаем вместе» (русс. яз.)

Ыйых кюн, никкола ай, 2

1 КАНАЛ

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 ПОДКАСТ.ЛАБ «Жизнь замечательных» (16+)
06.55 Играй, гармонь любимая! (12+)
07.40 «Часовой» (12+)
08.10 «Здоровье» (16+)
09.20 «Менталион». Национальная лотерея (12+)
09.40 «Непутевые заметки» (12+)
10.15 «Играем свадьбу!» (12+)
11.05 «Жизнь других» (12+)
12.15 «Повара на колесах» (12+)
13.10 «Видели видео?» (0+)
14.30 Д/ф «Космическая одиссея Алексея Леонова». К 90-летию со дня рождения космонавта (12+)
15.25 Х/ф «ВРЕМЯ ПЕРВЫХ». Легендарная история первого выхода человека в открытый космос (16+)
18.00 Вечерние новости
19.00 «Три аккорда». Новый сезон (16+)
21.00 «Время»
23.00 Что? Где? Когда? (16+)
00.10 ПОДКАСТ.ЛАБ «Спроси Суркова» (16+)
00.55 ПОДКАСТ.ЛАБ «Баден-Баден» (16+)
01.40 ПОДКАСТ.ЛАБ «Психика»
02.25 ПОДКАСТ.ЛАБ «Кот Шредингера» (16+)
03.10 ПОДКАСТ.ЛАБ «20 лет спустя» (16+)
03.55 ПОДКАСТ.ЛАБ «Легкие деньги» (16+)

РОССИЯ 1

06.10 Х/ф «ШЕСТЬ СОТОК СЧАСТЬЯ» (16+)
08.35 «Когда все дома с Тимуром Кизяковым»
09.25 «Утренняя почта» с Николаем Басковым
10.10 Сто к одному
11.00, 17.00 Вести
12.00 Большие перемены

13.00 Х/ф «ОТ ЛЮБВИ ДО НЕНАВИСТИ» (16+)
17.50 «Песни от всей души» (12+)
20.00 Вести недели
22.00 Москва. Кремль. Путин
22.40 Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым (12+)
01.05 Х/ф «ШЕСТЬ СОТОК СЧАСТЬЯ» (16+)

ТВЦ

05.25 Х/ф «СЫЩИЦЫ» (16+)
06.55 Х/ф «СЫЩИЦЫ. НОЖ В СПИНУ» (16+)
08.25 Х/ф «ГОЛУБАЯ СТРЕЛА» (16+)
10.15 Х/ф «ТРЕМБИТА» (16+)
11.30, 00.40 События
11.45 Х/ф «ТРЕМБИТА» (16+)
12.30 Х/ф «НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!» (16+)
14.30 Московская неделя
15.00 Д/ф «Дорогие товарищи. Король фарцы» (16+)
15.50 Д/ф «Русские тайны. Чудо-дети» (16+)
16.40 Д/ф «90-е. Красавицы и чудовища» (16+)
17.30 Х/ф «СВАДЕБНЫЕ ХЛОПОТЫ» (16+)
21.15 Х/ф «ТАИНА СПЯЩЕЙ ДАМЫ» (16+)
00.55 «Петровка, 38» (16+)
01.05 Х/ф «ДЕТДОМОВКА» (16+)
04.00 Д/ф «Римма и Леонид Марковы. На весах судьбы» (16+)
04.45 Д/ф «Как отдыхали вожди» (16+)
05.30 Московская неделя (12+)

НТВ

04.45 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
06.30 «Центральное телевидение» (16+)
08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня»
08.20 «У нас выигрывают!» (12+)
10.20 «Первая передача» (16+)
11.00 «Чудо техники» (12+)

12.00 «Дачный ответ» (0+)
13.00 «НашПотребНазор» (16+)
14.05 «Однажды...» (16+)
15.00 «Своя игра» (0+)
16.20 Человек в праве с Андреем Куницыным (16+)
17.00 «Следствие вели...» (16+)
18.00 «Новые русские сенсации» (16+)
19.00 Итого недели
20.20 «ВИА Суперстар!» (16+)
23.30 «Звезды сошлись» (16+)
01.05 «Основано на реальных событиях» (16+)
02.45 Т/с «АГЕНТСТВО СКРЫТЫХ КАМЕР» (16+)
03.15 Т/с «ЛЕНИНГРАД 46» (16+)

ОТР

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «С чего начинается Родина...» (12+)
06.20 «Леонардо да Винчи - человек эпохи Возрождения». Лекция главного леарнодиста Карло Вечче в КБГУ (12+)
07.25 «Кульtura и мы». Заслуженный работник образования КБР Людмила Шауцукова (12+)
08.00 «Душевное прошлое». Музыкальная программа (12+)
08.40 «Дюймовочка». Детский спектакль (12+)
ПРОГРАММА 1 КБР
17.00 «Герои нашего времени». Участник СВО Магомед Базиев (12+)
17.20 «Кунацкая» (12+)
18.30 «Республика: картина недели» (16+)

СТРАНА 1

05.00 Т/с «НАШ СПЕЦНАЗ-3» (16+)
09.00 «Фирменный рецепт с Емельяненко» (12+)
09.30 Т/с «НАШ СПЕЦНАЗ-3»

12.15 Т/с «ЗАКОН ТАЙГИ» (16+)
17.45 Т/с «НАШ СПЕЦНАЗ-2» (16+)
23.15 Т/с «КРЕПКИЕ ОРЕШКИ» (16+)
01.40 Т/с «ЛЮТЫЙ-2» (16+)

РОССИЯ К

06.30 М/ф «Две сказки». «Приключения Буратино»
08.00 Д/с «Отцы и дети»
08.30 Х/ф «ХРАНИ МЕНЯ, МОЙ ТАЛИСМАН» (16+)
09.40 Д/ф «Добро пожаловать, или Посторонним вход воспрещен». Без сюрпризов не можете?!»
10.20 Х/ф «ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ, ИЛИ ПОСТОРОННИМ ВХОД ВОСПРЕЩЕН» (16+)
11.30 Д/с «Страна птиц»
12.25 Д/ф «Погружение. Персидские мотивы»
13.10 Д/с «Невский ковчег. Теория невозможного»
13.35 «Дорога к Пушкину»
13.50 Д/ф «Жизнь и путешествия Миклухо-Маклая»
14.40 Х/ф «КОМПОЗИТОР ГЛИНКА» (16+)
16.30 «Картина мира с Михаилом Ковальчуком»
17.10 Д/с «Первые в мире»
17.25 Вечер русского романа
18.35 Д/ф «Неизвестный Николай Миллиоти»
19.30 Новости культуры
19.45 Новости культуры
20.25 Х/ф «ЗАВТРАК НА ТРАВЕ» (16+)
22.45 Д/ф «Жизнь и путешествия Миклухо-Маклая»
23.30 Х/ф «КОМПОЗИТОР ГЛИНКА» (16+)
01.20 Д/с «Страна птиц»
02.10 Д/с «Искатели»

МИР 24

ПРОГРАММА 1 КБР
06.00 «Ыйык». Информационная программа (балк.яз.) (16+)
06.15 «Къырымшаухалланы исламны аты бла» («Крымшаухалловские чтения») (балк.яз.) (12+)
06.45 «Кунацкая», с. Нартан (12+)
07.55 «Республикэм шыкыбархэр». Информационная программа (каб.яз.) (16+)
08.10 «Иребээрэбзэ си адыгэбзэр». Детский театр, с. Куба (каб.яз.) (6+)
08.40 «Лэгъупыкъу» («Радуга»). Программа для детей (каб.яз.) (6+)

Понедельник, 27 мая
00.00, 05.00, 21.05 Музыка на 99,5-FM
01.00, 19.05 Макъам 99,5-FM
01.35, 10.25, 16.25 «Фэр папцэ»
02.00, 22.00 «Ди зыушэпэм»
02.30 «Жэщыбг нэужым»
03.00, 20.05 «Орайда»
04.00, 23.00 «Жырхана»
06.35, 21.35 «Полезно знать» (12+)
06.45, 21.45 «Спорт-лайн» (12+)
07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Хыбарыщэхэр»
07.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Жангылыкъла»
07.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Новости»
07.15, 13.05 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.45, 13.50 «Узыншагъэ» (12+)
08.00, 14.05 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.20 «Билимни дунясы» (6+)
08.40, 13.35 «Псалъмак шхэпэ» (16+)
09.00, 15.05 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.25, 15.25 «Голос Кавказа»
10.05, 16.05 «Хэщэщ» (16+)
11.05, 17.05 «Чамхана» (16+)
11.25, 17.25 «Жыр саугъа»
11.48, 17.48 «Назму толкунларында» (12+)
12.05, 18.05 «Откровенный разговор» (16+)
12.35, 18.35 «Образ жизни» (16+)
14.30 «Гуышэпэм» (16+)
19.45 «Турхъан» (6+)
20.40 «Горен» (12+)
22.35 «Ди Гусуэ зыгъэпсэху»
Вторник, 28 мая
00.00, 03.00, 06.00, 21.05 Музыка на 99,5-FM
01.00, 19.05 Макъам 99,5-FM
01.30 «Жэщыбг нэужым»
02.00, 20.25 «Орайда»
02.30, 22.30 «Гуышэпэм» (16+)
03.25, 21.25 «Голос Кавказа»
04.00, 14.30 «Фэр папцэ»
05.00, 23.00 «Чамхана» (16+)
05.25, 23.25 «Жыр саугъа»
07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Хыбарыщэхэр»
07.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Жангылыкъла»
07.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Новости»
07.15, 13.05 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.45, 16.05 «Сэтэней» (12+)
08.00, 14.05 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.30, 14.20 «Къонгурочукъ» (6+)
09.00, 15.05 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.25, 15.25 «Голос Кавказа»
10.05 «Цыхумрэ гъэщэмрэ» (16+)
11.05, 17.05 «Чамхана» (16+)
11.30, 17.25 «Салам алейкум»
12.05, 18.05 «Территория искусства»
12.35, 18.35 «Симфония Кавказа»
13.35 «Ди гъэтылыгъэхэр»

КЪМР-ни радиосу - 99,5 - FM
07.15, 13.05 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.45, 13.35 «Гукъинэ» (12+)
08.00, 14.05 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.20, 17.05 «Боракъ»
09.00, 15.05 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.20, 15.25 «Хорошее настроение» (12+)
10.05, 16.05 «Адыгэхэр: тхыдэр, хабзэр»
10.50, 13.50 «Лъапкъ лыущыгъэ» (6+)
11.05, 17.35 «Халкъ жырла»
11.30 «Миллет хазнабыздан» (12+)
12.05, 18.05 «Интервал QT» (16+)
12.25, 18.25 «Планета детства» (6+)
12.45, 19.45 «Турхъан» (6+)
20.05 «Билимни дунясы» (6+)
22.00 «Хэщэщ» (16+)
Среда, 29 мая
00.00, 03.00, 06.00, 21.05 Музыка на 99,5-FM
01.00, 19.05 Макъам 99,5-FM
01.30 «Жэщыбг нэужым»
02.00, 20.25 «Орайда»
02.35 «Фэр папцэ»
03.20, 21.25 «Хорошее настроение» (12+)
04.00, 10.25, 16.20 «Гухэп уэрэдхэр»
05.00, 23.00 «Халкъ жырла»
05.30, 20.25 «Боракъ»
07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Хыбарыщэхэр»
07.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Жангылыкъла»
07.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Новости»
07.15, 13.05 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.45, 16.05 «Сэтэней» (12+)
08.00, 14.05 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.30, 14.20 «Къонгурочукъ» (6+)
09.00, 15.05 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.25, 15.25 «Голос Кавказа»
10.05 «Цыхумрэ гъэщэмрэ» (16+)
11.05, 17.05 «Чамхана» (16+)
11.30, 17.25 «Салам алейкум»
12.05, 18.05 «Территория искусства»
12.35, 18.35 «Симфония Кавказа»
13.35 «Ди гъэтылыгъэхэр»
14.40 «Усыгъэ»
14.50 Къызэрэфэ пынальэхэр
19.45 «Турхъан» (6+)
22.00 «Адыгэхэр: тхыдэр, хабзэр»
Четверг, 30 мая
00.00, 03.00, 06.00, 21.05 Музыка на 99,5-FM
00.30 «Симфония Кавказа»
01.00, 19.05 Макъам 99,5-FM
01.35 «Ди гъэтылыгъэхэр»
02.00, 20.05 «Орайда»
03.25, 09.30, 15.35, 21.25 «Голоса Кавказа»
04.00 «Усыгъэ»
04.10, 22.25 «Гухэп уэрэдхэр»
04.50 Къызэрэфэ пынальэхэр
05.00, 23.00 «Чамхана» (16+)
05.30, 23.30 «Салам алейкум»
07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Хыбарыщэхэр»
07.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Жангылыкъла»
07.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Новости»
07.15, 13.05 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.45, 13.45 «Зманым паджэжу» (16+)
08.00, 14.05 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.20, 17.05 «Алтын хазна»
09.00, 15.05 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.20, 15.25 «Планета детства» (6+)
10.05, 16.05 «Адыгэ уэрэдыхэр»
10.15, 16.15 «Еджалпэ» (16+)
10.20, 16.20 «Адыгэ уэрэдыхэр»
10.45, 16.45 «Пшэну шхэпэщ» (6+)
11.05 «Тейри къылыч» (6+)
11.30, 17.35 «Ауаз» (16+)
12.05, 18.05 «Живая традиция» (16+)
12.30, 18.30 «Ита музыкальной волне»
14.30 «Шалэгъуэ»
19.45 «Турхъан» (6+)
20.45 «Къонгурочукъ» (6+)
22.00 «Цыхумрэ гъэщэмрэ» (16+)
Пятница, 31 мая
00.00, 03.00, 06.00, 21.05 Музыка на 99,5-FM
01.00, 19.05 Макъам 99,5-FM
01.30 «Жэщыбг нэужым»
02.00, 20.25 «Орайда»
02.30, 20.35 «Тау макъамла»
03.25, 21.25 «Голоса Кавказа»
04.00, 22.30 «Ди гусуэ зыгъэпсэху» (16+)
05.00 «Ууаз» (16+)
05.10, 23.00 «Чамхана» (16+)
07.00, 13.00 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.38, 13.38 «Лъэпкъым и фыгъуэхэр»
08.00, 15.00 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.25, 15.25 «Эрирей»
09.00, 17.00 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.25, 17.25 «Радиус-99,5»
09.45, 17.45 Поэтическая волна
10.00 «Гъэщэпэм и дамыгъэ» (16+)
10.20 «Уэрэдымрэ абы и тхыдэмрэ» (16+)
10.50, 14.50 «Жаншэрхэ» (12+)
11.00, 16.00 «Боракъ» (6+)
11.21, 16.21 «Ишоренни келю жарык» (6+)
11.30, 16.30 «Акъ таулары жырлары»
12.00, 18.00 «Хорошее настроение» (12+)
12.44, 18.44 «Спорт-лайн» (12+)
14.00 «Утыку»
19.45 «Турхъан» (6+)
20.20 «Кюборчек» (6+)
22.00 «Прозэм и напкъуэщэхэр»
23.20 «Сиз а билемисиз» (12+)
Малкъарым» (16+)
08.25, 15.25 «Эрирей»
09.00, 17.00 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.25, 17.25 «Радиус-99,5»
09.45, 17.45 Поэтическая волна
10.00 «Гъэщэпэм и дамыгъэ» (16+)
10.20 «Уэрэдымрэ абы и тхыдэмрэ» (16+)
10.50, 14.50 «Жаншэрхэ» (12+)
11.00, 16.00 «Боракъ» (6+)
11.21, 16.21 «Ишоренни келю жарык» (6+)
11.30, 16.30 «Акъ таулары жырлары»
12.00, 18.00 «Хорошее настроение» (12+)
12.44, 18.44 «Спорт-лайн» (12+)
14.00 «Утыку»
19.45 «Турхъан» (6+)
20.20 «Кюборчек» (6+)
22.00 «Прозэм и напкъуэщэхэр»
23.20 «Сиз а билемисиз» (12+)
Воскресенье, 2 июня
00.00, 05.00, 06.00, 21.00 Музыка на 99,5-FM
01.00, 19.00 Макъам 99,5-FM
01.38 «Лъэпкъым и фыгъуэхэр»
02.00 «Жэщыбг нэужым»
03.00, 20.00 «Орайда»
03.25, 20.25 «Эрирей»
04.00, 23.00 «Боракъ» (6+)
04.30, 23.30 «Акъ таулары жырлары»
05.25, 21.25 «Радиус-99,5»
05.45, 21.45 Поэтическая волна
06.44, 09.45, 17.50 «Спорт-лайн» (12+)
10.00, 14.00, 08.00, 15.00, 12.00, 17.00 Итого недели
07.00, 13.00 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.40, 14.40 «Фэр папцэ»
08.10, 15.10 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.45, 15.40 «Горен» (12+)
09.00, 17.10 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.35, 17.40 «Полезно знать» (12+)
10.10, 14.10 «Макъамэ»
10.40 «Дерс» (12+)
11.00, 16.00 «Сахна»
12.10, 18.00 «Театр у микрофона»
13.35 «Ди гусуэ зыгъэпсэху»
19.45 «Турхъан» (6+)
22.00 «Утыку»

08.25, 15.25 «Эрирей»
09.00, 17.00 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.25, 17.25 «Радиус-99,5»
09.45, 17.45 Поэтическая волна
10.00 «Гъэщэпэм и дамыгъэ» (16+)
10.20 «Уэрэдымрэ абы и тхыдэмрэ» (16+)
10.50, 14.50 «Жаншэрхэ» (12+)
11.00, 16.00 «Боракъ» (6+)
11.21, 16.21 «Ишоренни келю жарык» (6+)
11.30, 16.30 «Акъ таулары жырлары»
12.00, 18.00 «Хорошее настроение» (12+)
12.44, 18.44 «Спорт-лайн» (12+)
14.00 «Утыку»
19.45 «Турхъан» (6+)
20.20 «Кюборчек» (6+)
22.00 «Прозэм и напкъуэщэхэр»
23.20 «Сиз а билемисиз» (12+)
Воскресенье, 2 июня
00.00, 05.00, 06.00, 21.00 Музыка на 99,5-FM
01.00, 19.00 Макъам 99,5-FM
01.38 «Лъэпкъым и фыгъуэхэр»
02.00 «Жэщыбг нэужым»
03.00, 20.00 «Орайда»
03.25, 20.25 «Эрирей»
04.00, 23.00 «Боракъ» (6+)
04.30, 23.30 «Акъ таулары жырлары»
05.25, 21.25 «Радиус-99,5»
05.45, 21.45 Поэтическая волна
06.44, 09.45, 17.50 «Спорт-лайн» (12+)
10.00, 14.00, 08.00, 15.00, 12.00, 17.00 Итого недели
07.00, 13.00 «Си Къэбэрдей-Балькэр» (16+)
07.40, 14.40 «Фэр папцэ»
08.10, 15.10 «Мени Къабарты-Малкъарым» (16+)
08.45, 15.40 «Горен» (12+)
09.00, 17.10 «Моя Кабардино-Балкария» (16+)
09.35, 17.40 «Полезно знать» (12+)
10.10, 14.10 «Макъамэ»
10.40 «Дерс» (12+)
11.00, 16.00 «Сахна»
12.10, 18.00 «Театр у микрофона»
13.35 «Ди гусуэ зыгъэпсэху»
19.45 «Турхъан» (6+)
22.00 «Утыку»

- Лейля Шарафиевна, эм алгъа жетишимлеринг бла алгъышлайбыз. «Эм ахшы жаш устаз-2024» эришиуге къатышканынг усталыгынг бла байламлы не бергенди?

- Мектепде алыкъа экинчи жылны окутама. Болсада ишчи нѳгерлерим бу конкурсха барырга мени тийишли кѳргенлери хычыуун эди. Аны ючюн барысына да, ол санда районубузну, школубузну администрацияларыны келчилерине да, ыразыма. Хазырларырга да болушхандыла, ангыламагъан затыма тюшондюргендиле.

Эришиуно излемлерине тийишлиликде анга алыкъа мектепде беш жылдан кѳп ишлемегенлеге барырга жарайды. Мени уа усталыгым бла байламлы быллай жерге къатышканым да бу жол биринчи керѳ болгъанды, аны ючюн хазырлангъан да бек къаты этгенме. Эм алгъа районда къошулгъанымда, саулайда шолну ишин ачыкъларга тюшгени ючюн, бир кесек сагъышлангъан да этгенме.

Райондан эришиуге бешуелен къатышканыбыз. Конкурс кеси да юч бѳлюмге юлешингенди. Биринчисинде мастер-класс кѳргюзтгенби. Экинчи күн а ачыкъ дерсле бергенби. Ызы бла уа чыгъармачылык бла байламлы уруму болгъанды.

Анда биринчи жерге тийишли болукъма деген акъылым ахырысы бла да жокъ эди. Жаланда къалай ишленими, къайсы жаны бла къырауусузрак болгъанымы билген, ачыкълагъан кесиме сейр эди.

Конкурсну ахыр күнѳнде окъуна эсеплибизни билдирген эдиле да, кертисин айтханда, аны эшиткенimde, ол хычыуун кѳрѳнгенден эсе бегирек сейрсинген этгенме. Алай эсе да, эришиу бла байламлы кѳрѳндюрѳбиз биллингенлеринде, саулай районубузну республика даражада кѳргюзторге кереклиси ючюн жууаплыкъ сезимин бютѳн кючленген эди. Аны себепли анга бегирекда эс буруп хазырланганма. Сагъыш этгиз, регион урумуна хар райондан да эм ахшы устаз къатышады.

Эришиуно кезиунде кѳп затха юйренгенме дерге болукъма. Нек дегенде ары жаланда башлангъан классны устазлары угъай, географиядан, физикадан, химиядан, тыш къыраллы тилден, бирси дерслен окъутханда да келдиле. Аны себепли уа хар бирини мастер-классындан, ачыкъ дерсинден болсун, бир башха жангычылыкъга, амалга да тюшонесе, аланы сынамырандан да кесинге хайырлы затха тюшонесе.

- Эришиуге къатышсала, бир-бирле экинчи керѳ алай жерге къошулурга суймейдиле. Ыразы болукъмуса

Окытуу

«Эришиуге сынамым дерслеге башха кѳзден къаратханды»

Кичибалыкъны битеулю билим берген мектебини башлангъан классларында окъутхан Бапыналаны Лейля алгъаракълада «Эм ахшы жаш устаз-2024» Битеурессей усталыкъ эришиуге къатышып, анда эки керѳе да жетишимли болганды. Эм алгъа ол конкурсну Зольск районда бардырылгъан кезиунде хорламын алганды. Ызы бла уа аны республика даражалы урумунда экинчи жерге тийишли болганды.

Ол Пятигорскну къырал лингвистика университетини психология факультетин айырмалы бошаганды. Башлангъан мектепде окъутхана билим да алганды. Баш меси Гумаланы Азамат бла бирге юч къызчыкъ ѳсдюрѳдиле. Биз аны бла ишини юсюнден ушакъ этгенби.

дагыда быллай конкурслагъа къошулурга?

- Кертиди, эришиуге къатышканы алай тынч да туйюлдю. Болсада алада хорлам ючюн угъай, жаланда усталыгынг бла байламлы бир затны билир окъуна къошулгъанынги къыйматы барды.

Билемисиз, конкурсха баргъанлы башха тюрлю ишлеп башлагъанма. Бюгюнлюкде устазла да заманны излемине керѳ окъутурга, юйретирге керекдиле жаш тѳлюню. Аны себепли мындан арысында да эришиулеге къатышырга угъай дерик туйюлме. Бютѳнда энди, аз эсе да, ол жаны бла сынамым да барды.

«Эм ахшы жаш устаз-2024» конкурсха къошулгъанла барыбыз да социал сетъледе да къауум къурагъаныбыз. Энди бир бирибизге жангычылыкъланы билдиргенлей да турабыз. Билим беруи

жаны бла командала бла эришиу болса, анга барыбыз да бирден къатышырга акъылыбыз окъуна барды.

- Устазлыкъ – ол да чыгъармачылыкъны бир тюрлюсюдо. Башлангъан классланы окъутханы уа бютѳнда башха-башха ызладан ангылаулары болурга керекди. Неге барды хунерим дерге болукъса?

- Ол кертиди. Заман тюрлене баргъаныча, билим берууде да излемле, анга къѳрарам болгъанын тюрленедиле. Аны себепли уа педагог, жаланда дерс бергенден тышында да, сабийлеге билим неге керек болгъанын ангылатурга, аны бла бирге уа аланы ариу къылыкъга юйретирге да тийишлиди.

Бютѳнда гитче класслагъа жюрюгенчикле устазларын эниклерге, андан кѳргенлерин къайтарырга бек суйючюдюле. Биз а алагъа не жаны бла да

юлгю болурга керекбиз. Алай сунама, башлангъан мектепде окъутханы жупуаплыкълары уллуду. Биз сабийлени гитчеликлерине къалай тюшондорск да, ол алагъа жашауларында мурдор болуп къаллыкды.

Башха айтханда уа, къылыкълары ариу болса, окъурга-жазарга да сюерикдиле, башха хунерлерин айнатырга да итинридиле. Кесим а музыканы бегирек жаратама. Търныаузда ол жаны бла тюшондюрген шолну да айырмалы бошагъанма.

- Къалай сунаса, келир заманда жаш тѳлю сен сайлагъан усталыкъда ишлерге сюерикмиди?

- Хау, деп сунама. Бюгюнлюкде билим беруи иглендириле баргъанын барыбыз да билебиз. Шѳндюлюю окъуучулагъа сейр болурча гаджетле шоллада да дерслени кезиулеринде кѳп хайырланыладыла. Сѳз ючюн, арт кезиуде мектепдеге компьютерле, интерактив къангала аслам халда берилдиле. Алагъа сейр кѳрѳнген затла, усталыкъ жаны бла айнырча, ѳсерча да амалла болсала уа, жаш адамла мектепде ишлерге да сюерикдиле, деп келеди кѳлюме.

Белгиленибизча, шѳндю билим беруи да сабийлеге тынч болурча, алагъа окъуу сейр кѳрѳнюрча жаны ахшы тюрленеуле барадыла. Излемле да, алгъындан эсе, башхаракъдыла. Дуня да бир жеринде турмайды, билим беруи да айны барырга керекди. Айныса уа, жаш тѳлюге да сейр бола барлыкды эмда ала бу усталыкъда кеслерин да кѳрѳлукъдыла, жетишимли да болукъдыла.

- Садикден энди келген гитче сабийликлени башха низамга тюшондюрѳп къойгъан да тынч болмас. Классынг бла биринчи керѳе тюбешген кезиундеге къалай сезимлеринг болгандыла?

- Айтханыбызча, быыл экинчи классны бошай турадыла окъуучуларым. Аланы кѳргенимлей окъуна: «Меникидиле», - деген эдим кеси кесиме. Алай эсе да, эм алгъа сен аланы сюерге керексе. Нек дегенде сабийни сезими, кѳлю да ачыкъды, ол кеси да айта билмейди ѳтюрюкню, аны кийик жалгъан затны да унамайды. Аны ючюн а классым бла бир акъыл тапханыма, арада бир бирибизге ышаныулукъ болгъанына да къууанам.

Окъуучу портфелин жъя туруп, аны жюрюгенде ахшы муратла жаратыладыла. Биз, устазла, аланы ол умутларыны жилтинлерин бютѳн ышыра, ала кеслерин биллимерине ышангъанла болуп ѳсерча этерге керекбиз.

Ушакъны **ТРАМЛАНЫ** Зухура бардырганды.

Итиниулюк

Ана тилни сыйын бийикде тутханла

Бизни республикада тил байлыкъланы сакълауга бла айнатыуга Жарыкъландыруу эм илми министерство, усталыкъ усталыкъларын ѳсдюрѳу жаны бла институтну малкъар тилден бла адабиятдан лабораториясыны келчилери, жамауат организацияла, фондла да билгенлерича къошумчулукъ этедиле. Кѳп тюрлю эришиуле, байрам жумушла да къурайдыла. Кертисин айтханда, магъанасы да уллуду быллай ишлени. Элден бла районладан, шахар школладан да бек кѳп сабийле къатышадыла. Аланы хазырлагъан устазла барысы да уллу хурметге тийишлиди.

Алай ата-аналаны бла устазланы биригип, бу жарысуга жууаплы кѳзден къараулары бек багъалыды. Алай аламант юлгюледен бири Търныаузда жашагъан Гуртуланы Мурадинни бла Фатиматны юйюрлериди. Мурадин кеси тилин, миллетини маданиятын да бек сюеди. Тарыхдан билими да игиди. Спорт жаны бла атларын айтдыргъан таулу жашларыбызны къачан да кѳтюрѳди, билеклик этеди, ѳхтемленеди. Быллай низам, тилге суймеклик болгъан юйюрде аламант сабий ѳсериги да хакъды.

Мокъваланы Магомѳет аты сабий эм жаш тѳлю чыгъармачылыкъланы айнатыу арада малкъар тилден бла адабиятдан юйретген биригип ачылгъанын эшитип, Мурадинни юй бийчеси Фатимат жашчыкълары Муслимин ары жаздырады. Сабий мектепдеги дерсленден тышында, харкюнлюк жашауунда малкъар тилде ѳлешалмай эди. Бу арада бир къауум дерс алгъандан

сора, биринчи керѳе сахнага чыгып, фахмусуна кеси ийнангъандан сора да, юйде арталлыда орус сѳзлени жюрютууге къажуа турады. Кюнден-кюнне аны ана тилине сейри, суймеклиги да ѳсе баргъаны Мурадинни бла Фатиматны бек къууандырады.

Муслимини тилге фахмусу, хунери да анга къаны бла келген саугъады. Назму айтуде, жыл санына да къарамай, ол кесин кѳп жазуучуларыбызга танытдыргъанды. Сѳзю чынтыты татыуун чыгъарып, терен айтханы себепли, анга тынгылагъан бек хычыуунду. Школ жашауунда да сахнадан къоркъмауу, сѳзю шатык айтуде анга бек болушадыла. Дерслерин этгенде, чыгъарманы магъанасын терен ангылайды. Аны айта туруп да сѳз байлыкъланы жетишеди, хар тюрлю байрамлагъа суйюп къатышады. Телевиденияны уа бютѳнда жаратады, аны анда ишлегенле бары да таныдыла, келирин да сакълайдыла. Алыкъа 12-жыллыкъ жашчыкъ уллу жетишимле болдурмагъан эсе да, бюгюнлюкде аны ана тилине суймеклиги, анда ариу сѳше билууна уа къууандырады.

Сабийни быллай айныууна, сѳзсюз, ата бла ана уллу себеплик этедиле. Мурадин бла Фатимат аны хар жолдан къайры элтирге керек болса да, юйде, юйюрде бар жумушларын къоюп, биргесине жюрюйдюле. Сабий сахнада болгъан кезиуде жарсымазча анга билеклик этедиле. Андан сора да, сабийге чыгъарманы окъутурга, аны хар сѳзюно магъанасын ангылатып, керекли интонацияны устазы бла сюзюп, алай билип башлайдыла.

Муслим кѳп битеурессей, халкъла аралы, республи-

калы эм район эришиуледе биринчи жерлени алады. Алгъаракъда Уллу Хорламы 79-жыллыкына аталып Элбрус районда бардырылгъан «Халкъны эсде тутуу», «Уруш туудурган назмула» деген эришиуледе да 1-чи жерлени алгъанды. Биз да, аны бу атмалларына къууанганыбызны билдире, алчылыкъга, жетишимлеге арымай итинрин тежейибиз. Ана тилин суйген миллетини керти инсанды, жаш аны бир заманда да унутмазлыкына ийнанабыз.

ТЕМУККУЛАНЫ Асият.

Эсэе тутуу

Бююн малкър халкны тарыхындан бир аз парлы болган адамладан кыйсы да биледи Эммануил Бенционович Бернштейни атын. Ол – СССР-ни Художниклери союзуну келечиси, архитектор, санат тарыхчы – «Малкър халк жашау журтну архитектурасы» деген китап альбому автору. Бу кюнледе ол тууганлы 110 жыл болду.

Бернштейн Нижний Новгородта 1914 жылда тууганды. Москвада Архитектура институтта окуганды. 1936 жылда, анда ахыр курсха өтгенлей, кыралны Илму академиясы Минги тау тийресине барады экспедиция бла деп эшитгенлей, не да этип, ары тебирегенлеге кышулганды. Алай бла, бери келип, солуу

ючюн, жаш алим кыолундан келгенни аямаганды.

Институтну 1937 жылда бошоп, Бернштейн Архитектура академияда ишлегенди. Айланган жерлеринде этно-

ганда, Бернштейн ары кеси тилеп барганды. Аны жауу аскерчилени училищесине ийгендиле. Ол анда миномёт-кечек окуганды. Алай а, ол кесин кызауатха хазырлап турганлыкыга, кыска курсланы бошаганлай окуяна, аны Художестволу академияга чакырып, башха жумуш бергендиле: душмандан азат болган шахарлада эрттегили эсгертемелени (сакланганланы, оюлганланы да) суратларын этерге буюргандыла. Ма алай уллу борчну салгандыла аны боюнуна. Бююн ол суратла

юйно тюбюнде, баям, малла тургандыла. Ол мал орунну сураты да болмаганча тизгинлиди. Баш кыатысында коридор көрүнөди. Аллаи узун, ачык коридорда болгандыла оюледе. Андан бир ненча энчи отоуга кырирге боллукду. Юйно сол жанында бир өре ишленген, окакь бургыга ушаган, акь бла сюртюлген зат турады. Ол, баям, мирзеу тутхан жер болур.

Бернштейн жүрек ыразылыкыга артыкыда тийишлиди, бизни иги затыбызны көргүзүрге сыйгенди дунияга. Ол эски, асламы графика жанрада этилген суратлага бююн кырасанг, аланы художник кыаллай сыймеклик бла ишлегени көрүнөт турады. Хар бир сураты да кыйын болумлада жашаган азат халкны жашаууну бир бети болуп келеди. Ол жансыз суратла ишлеп кыймаганды, ол заманны солуу бююн да жашап турады алада. Аны ючюн сыйлыдыла аны кыолу бла этилген тарых шартларыбыз.

Эл-Тюбюнде жашаган Кыулайланы Хаджимуратны юйно тышын, ичин, арбазын, саламбаш халжарын да суратлаганды художник. Юйге кирген жерде өре бужукла тутхан ачык жер барды мында да. Сора хунала.

Холам элни, Думаланы, башха тау жерлени суратлары да кырагананы ол кюнденкюнне узая барган заманга кыайтарадыла.

Мен ол бизни халкыбызга этген огурлу ишни юсюнден айтханлыкыга, Бернштейн дагыда көп затланы кийиргенди тарыхха: Москвада, аны тийресинде да, Вологдада, Ригада, Новгородта, Ленинградта, кыралны шимал жанында, тыш кыраллада окуяна архитектура эсгертемелени сыфатларын кыалдырганды кыагытда. Битеу да Совет Союзда айланьп, ол жети минген артык сурат ишлегенди. Алада, керти болум бла бирге, кыалай эсе да, бир жүрек ырахатлыкь барды, суратдан санга көчген.

Эммануил Бернштейн дуниясын 2003 жылда алышханды Москвада. Быллай факхмусу болуп турганлай, бу кыада тарых маганалы иш этгенде да, менсинмеген адамлай кыалганды. Алай а этген ишлери бююн да келтиредиле анга ыспас – бизнича халкканы атларын, аланы заманга көре кыалай жашау болумлада айныганларын тарыхха кийиргенди ол.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

ЭМЮРЛЕГЕ КЫУЛЛУКЪ ЭТГЕН ФАХМУ

Ол бери бир ненча көре келгенди. Беш да Тау аузда айланып, ЭТау этекледе элени бетлерин, энчи юйлене тюрлюлерин, бирде мал орунланы, тирменлени, көпюрлени, Эл-Тюбюнде суу бургылану окуяна ишлегенди кыагытда. Аны бла бирге юйно ичи кыалай жасалганын, анда не болганын да эсге алганды. Дагыда, белгиленгеннича, художник-архитектор ол мекямланы өнчуелерин алганды.

1939 жылда Бернштейн «Малкър аузула бла» деген белгили сурат кыауумун хазырлаганды. Ол суратла бююн да Академияны музейинде сакланадыла. Басмаланган а жаланда 1993 жылда этгендиле «Малкър халк жашау журтну архитектурасы» деген китапта. Ары дери уа, 1959 жылда, кырачайлыланы бла малкърлыланы тарыхларына жораланган илму сессияда айтылганды бизни жашау турмушубузну юсюнден. Ол сессияны материаллары энчи китап болуп чыкыгандыла. Анда Эммануил Бенционовичи кеси көргөн шартланы юслеринден энчи статьясы басмаланганды.

Сагыш этчигиз, Эммануил юч айны ичинде Басхан ауузунда, Чегем тарында, Холам-Бзынгыда да болганды. Бояула, буштукла, кыагытла, башха керекле ауур этген юкюно да аркысына жюклеп, таулада айланганды, тау суулары өтгенди, кыялагы мингенди. Сора, айтылганыча, шыякыладан башлап кыалалагы дери бизни жерни суратларын ишлегенди. Артха Москвага кыайтанда уа, бу жерледе адамла жашаган элени, шахарланы генеральный планын ызап бергенди.

Улуу Ата журт уруш башлан-

тарых маганаларын сакълайдыла.

Ол кыагытда кыалган эски журтланы асламысы эрте оюлгандыла, таш хурала болуп жатадыла ол бизни ата-бабаларыбызны жылытхан юйле. Алай а Бернштейн этип кыойган суратла аланы көз аллыбызга келтиредиле. Көчкюнчюлюкден кыайтхандан сора, бир-бир элле жангырмай да кыалгандыла. Дагыда таулула жангы кыруулу керекледен жангы журтла ишлерге юйренгендиле. Бюгюнлюкде ол эски журтларын жангыртырга излегенле, ол жаны бла онглары болганла да бардыла халкыда. Ол иш Зылгыда этиле турады.

Бир заманда былай болур деп билмеселе да, ол Бернштейн бери ийгенле, ол кеси да бизни халкыбызга уллу, биз бир зат бла тергеялмалыкь игилик этгендиле: эски элерибизни, журтларыбызны да суратлары сакъланып, бизни тамырыбызны эсге саладыла. Жангыртуу ишлени башлаганла алагы таанырга боллукдула.

«Малкър халк жашау журтну архитектурасы» деген китап, художестволу кыйматдан сора да, илму магананы тутады. Аны бла бирге аны, белгиленибизча, бююн да хайырланырга болады. Суратлага кырасанг, хар аузуну энчилигин көресе. Сөз ючюн, Басхан ауузда ишленген мекямланда агачны эркин хайырланадыла. Холамда, Шыкыда бла Малкър тарында уа – ташына. Тытыр бла сюртюлген юйле жарыкыдыла.

Суратда шыкычы киши Хочуланы Таукашны юйю ташдан кыаланганды. Тынгылыды. Башы агач бла жабылпды, бужуклары ачык көрүнөт турадыла, башы уа, баям, кыошунду. Бу эки кыатлы

Холам эл.

Шыкыда Хочуланы Таукашны юйю.

айларын «Кругозор» лагерде өтдюргенди.

Ол кесини жумушуна жууалпы кыраганды. Басхан ауузунда элге айланьп, алада адамланы жашау журтлары кыалай ишленгенлерине кыарап, аланы суратларын этгенди, өнчуелерин алганды. Таулула, ичине жарык урурча, юйлерин алай салганыларын, узун коридорла ишленгенлери да сейир этдиргенди аны. Аланы архитектураны тарыхына кийирир

графияга да эс бөлгенди. Битеу кыралда айланганды ол жумушла бла. Аны экспедиция ишлери, бютюнда графика эм бояу суратлары, кыралда жашаган халкканы архитектуралары бла маданиятлары керти шагъатлыклары болуп кыалгандыла. Аланы араларында акварель, тушь, пастель бояула бла этилгенле, зарф бла урулган линографияр, автотитогграфия, офорт да бардыла.

Кыайгырыу

Бирлешип, магарла излейдиле

Бу кюнледе Кырал концерт залда маганалы тюбешиу кыуралганды. Сахнага чыгып жырлаганла, тепсегенле, оюн көргүзгөнле да Даунну синдромдундан кыйналган эм саулукларында башха чекленген онглары болган сабийчикле эдиле. Ала башха-башха республикалары келечилери болганларын да белгилерчады. Сабийле миллет музыка инструментледе согыа билгенлерин, өз тиллеринде ариу жырлаганларын да көргүзгөндиле. Байрамны кыонаклары, Дагыстан Республиканы келечилери да сахнага чыкыганланы оюнларын жаратханларын жашырмагандыла.

Концерттен сора Дагыстанны «Көз жашсыз жашау» регион жамауат биригуиюно таматасы Айтша Гамзаева бла ушакь этгенбиз. Ол бизге биригуи ауруган сабийчиклени келлерин жа-

рыкь этер ючюн, ала жамауат жашау-гуа да кыошулурча этер акыл бла кыуралганын билдиргенди. Айтша Ахмедбадавиевна бу сабийле бла Шимал Кавказ федерал округну көп шахарында болгандыла, президент грантын алып. Республиканы Жарыкыландыруу министрствосуну келечилери уа бу биригуиюно иши бла шагъырей болурча Махачкалага баргандыла.

- Биз ишибизни да бардырып, бу кыауум бла башха республикалада саулукларында чекленген онглары болган сабийчикле бла танышып 2014 жылда башлаган эдик. Пандемияны кезиунде бу халда бирге ишлегенибиз тохтаган да этген эди. Алай энди ол тюбешиулени жангыртып тебирегенбиз.

Июнда Дагыстанда, республиканы башчысы себеплик этип, сабийчиклени

бу кыаууму кеси алларына кыалмазча мадарланы кыурау жаны бла уллу жылыуу бардырыллыкыды. Бу тюбешиуюбно болганына себеплик

этгенлеге уа жүрек ыразылыкымы билдиреме, - дегенди Айтша Гамзаева.

МАМАЙЛАНЫ Алий.

Юй бийчесини атын айтмагъан, жашырган таулу эр кишиге төреді. Бирле – «эй», бирле «кемпир» дейди, «тукум кызы» дегенле да бардыла.

Омар-Алий көп сагъыш этди, не айттырға билмей. Ариукёз деп атын айтып турсанг, асыры өхтем болуп кыалырма? Не зат кырасын мынга адам? Кемпир десенг да, бу кыарт кыатынмы болганды. «Эй!» деп да кыалай кыойгун, адам ушайды да. Муну бир иги шарты болур, анга көре кыурайым дейди да, сагъыш этеди. Сора эсине тошеди.

Омар-Алий элде хайт деген жашладан бири эди. Кесини багъасын билип, көп кыызгъа бюсюремегенди. Ариукёз а кыалай эсе да алдап кыойганды. Бир көргенлей окуна жүрегине тошгенди. Билгичлиги уа болурму? Ма андан сора «Обур» деп айттайым деген акыылгъа келди. Дагъыда, сагъыш эте кетип, кыубултуп, «Обурчук» деди.

Алай бла тиширүүгъа жангы ат жабышып кыалды. Жылла оздула. Была сабийли да болдула. Омар-Алий ара мюлке малчыды. Кыайда ийнек сауады, кыайда тууар кютеди. Юйдегиси жюн затла эшеди. Аланы базарда сатады. Сабиле уа школгъа жүрөйдөле.

Кюлене биринде кыоншула келин келтиредиле, уллу той болады. Битеу эл жыйылады. Жаш кыауум төпсейди, абаданла алгъыш айтадыла. Омар-Алий да хурметли кыонакылары санындады. Тойгъа баргъан урталмай хазна кыутолмайды, алайсыз да кыалай болгун, бири биринден ариу алгъышла айткысалса. Хант кыанганы юсю уа тюрлю-тюрлю аша-

рыкыладан, бир биринден омакы шешаладан топпа-толу.

Кыууанч танг аласына дери барды. Андан сора адамла юйлерине жайылып тебиредиле. Омар-Алий да иги да кеф болуп келди. Ол аллай бир да

тура болурла. Бютюнда аллайланы юйлерине кирсенг, асыры тизгинсизден, кыачыл чыгыртынг келеди».

Алай оюмлай, Ариукёз уллу столну терезе кыатына келтирип, аны юсюне минип, жабыулары

Ат букьдуруу

Чам хапар

ичмеучю эди, нек эсе да кыоншуларына кыууаныпмы огъесе алгъышлагъа алдатыпмы, бироз оздуруп кыойду. Кыылык этип тауушу чыкмады. Ундуругуна жатды, башы жастыкыгъа тийгинчи, жукълады да кыалды.

Обурчукъну уа базарлыгы хазыр эди да, эрттенликде аланы элтип, сагып, терк ызына кыайтды. «Тюнене тойда кыоншулары терезе жабыулары артык таза тойюл эди деп, бир-бир кыатынла сёзлерин этгенди. Аллайладан бири юйюме киргинчи, мен да бу жабыулары тешип, жуууп кыойым, - деген умутха келеди. - Кеслери уа хар кюнден тазалап

алай тешер акыыл этеди. Сора аны юсюнде жабыуун кыоюн, кыалган затларын кетерип, тюбюне киреди. Аркысын тиреп, терезе таба тартып тебирейди. Стол жабыу уллу эди, чачкылары полгъа жетгенди, тиширүү толусунлай жабылыпды.

Аракыыдан оздургъан киши уа ариу тошлемі көрлюк эди. Бир тюрлю затла аллына чыгып, кыазыкыла бла башына тюедиле. Кеслери уа бири биринден эриши, уллу мюйюзлюле, аякылары да кыынгырла. Аланы көрген Омар-Алий, элгене да уана, жангыдан кыалкый торады. Башы кыазан киби аурду. Уянып кыалалайды.

Жангыдан кыалкый тургъанлай, төртаяккы сарыуек, кыанатлары да ары-бери чайкыла, кыжылдагъан таууш этип, аллына келип тебиреди. Аракыыдан а аязалмай тургъан эр киши не болганын аныгалаймайды. Ол а, бир тюрлю таууш этип, аллына жууукылашады. Бирси эришиле бла да тойюшюп, кыаруун тауусуп тургъанын тюзюмю кыуруду.

Жангы сарыуек аны кыатына жууукъ жанлагъанда, кыатыныны тюз атын айтып: «Ариукёз, Ариукёз! О, кыайдаса, жет бери, бу зат мени ашайды! Болуш, кыайда кыалдын!» - деп, битеу кючюн салып, экиюч кер кыайтарып кычырады.

Байбийче аныгалайды эрини кыоркыганын. Омар-Алий жатып тургъан ундурукъну аллына келип тохтады. Ол а «сарыуектен» көзюн алмайды, кыалтырауукъ тийгенди, энди кычыралгъан да аталайды. Кыабыргъа кысылып, ундурукъдан кыаты тутханды. Бир заманда столну жабыууну кыыйыры ачылып, андан адам баш көрюноп: «Э, киши, менме, мен, кыоркыганымы этдинг», - деп, азчык тауушун чыгары, сёледши Ариукёз. Омар-Алий аны эшиткенде, бироз эс жыйды, кесине келди, батыр болду.

Жанымы, ахымы алып кыоя эдинг да, сен барып тохтагъан обурса. Кыайры жаханымге бара эдинг бу паровозну да тартып, - деп кыуруду. Ариукёз а, харип, иги кесекни стол тюбюнден чыгалмай турду. Андан бери Омар-Алий юй бийчесин Обурчукъ деп кыубултмайды. Кёбюсонде атын айтмагъа кюрешеди.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Эски сурат

Бир жол Джалал-Абагга

Бу суратдан бизге эки жаш адам кыарайдыла, алагъа алыкъа 20 жыл да толмагъанды – Жанатайлыны Кыапланны жашы жырчы Исмайыл бла Теммоланы Зоя, Чочайланы Атайны кызы.

Сурат 1956 жылны апрелинде Кыыргызстанны Сузак районуну Джалал-Абад шахарында алынганды. Амман Зоя жай кюн шахаргъа жумуш бла баргъан эди. Ишлерин тамамлай, ючге айланган кыарындашы Исмайылгъа тюбеп кыалады. «Зоя, кел, суратха тошейик», - дейди ол. Алай бла бу сурат юйорюбюзде 70 жыл чаккы бири сакланганды.

Зоя эсгергенича, кёгюнчюде ала Исмайыллары бла кыоншуда жашагандыла, жашны атасыны анысы, аны эгечлери да кыобузну уста сокъгандыла. Ол а тийрени ариу ауазы, жырлары бла кыууандырып тургъанды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Унутмау

Жарсыуу – мугах тизгинлеге

Хасанияда Фрийланы Рамазан атлы 16-чы номерли школгъа директорлукъ этип тургъан Чочайланы Любовь, Хусейни кызы, дунисын алышханлы көп болмайды. Ол ишин билген таматаны, иги адамны танып, аны кыадарына – кысыа жашау жолуна – жарсымагъан жокъду арабызда. Анагъа, кыарындашха, эгечге уа ол бютюнда уллу ачыу болганды. Любаны кыарындашы Москваны агъач жаны бла университетини экономика эм тыш байламлыкъ факультетини менеджмент эм маркетинг кафедрасыны профессору, экономика илмулары доктору Чочайланы Алим ол бушууун бу юйге салдыргъанды. Кюйню Тамбийланы Кыаспат жазганды.

Эгечиме тарала

Кыалтырайла, кыйыйлалла санларым,
Кетмез бушуу жүрегиме толтуруп!
Эсде тойюлед быллай кюню сынарым...
Мен жийайма, босагъанга олтуруп!

Нюр сыфатлы, балдан татлы эгечим!
Былаймеди манга этип кыоярынг?! –
Замансызлай ётуп жашауну чегин,
Жюрегиме кыйынылыкъ бла соярынг!

«Мадар жокъ – дей, – буйругуна Аллахны», –
Себеп излеп кюрешсем да жаныма
Кыара бетли, биз терили палахны
Ийнелери чанчыллалла ангыма!

Андан эсе сокъур болуп туугъыем
Сал агъачда көрмез ючюн мен сени!
Андан эсе, кюлсүз болуп кыалгъыем,
Кыара көрге салмас ючюн эгечни!

Кыулагъыма кенген келе ауазынг:
«Жарсыма!» – дей, жүрегиме сылайды.
Сенсиз кыалып, ёксюз болгъан арбазынг
Сансыз желни кюйюне тынгылайды!

Люба атлы, жандан татлы эгечим!
Ёмюрлюкте кетип кыалдынг көзюмден!
Бал эгечим, жан эгечим, бер кечим, –
Мадар болмад сени сакълар ёлюмден!

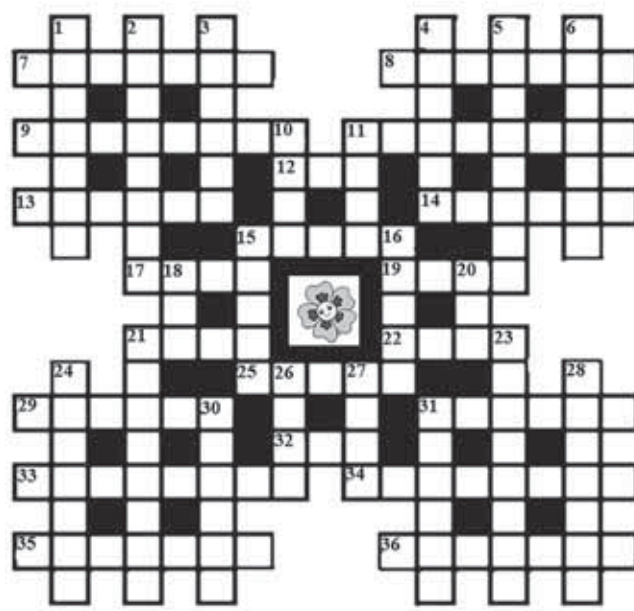
Чамланмайма бир Аллахны ишине,
Аллах кеси хар неге да төреди!..
Айхай, жаным кетпегинге тошюне
Тургъанлыкыгъа, ийнанмазым келеди!

Кёп да, аз да жашасам да бу жерде,
Ёмюрюмю сени кюсей кыалырма!
Аллах берген ахыр кюном жеткенде:
«Эгечигим, кыайдаса?!» – дей, барырма.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 7. Спортну тюрлюсю. 8. Сирнеки ол ышаны ючюн хайырланаса. 9. Дарий кыумачны тюрлюсю. 11. Безгек аурууну ышаны. 12. Жылтырауукъ халы. 13. Не тюрлю болумда да мадар эте билген адам. 14. Эрттегили аскерчини уруш кереги. 15. Жазычууну кереги. 17. Ишин иги билген. 19. Гитче чалгычык. 21. Кыарт тиширүү. 22. Уллу юйю кыатларына кётюрген зат. 25. Жаны болганын ёлтюрю ючюн от беруу. 29. Адамны адамгъа ыразы болмаганын билдирген сёз. 31. Ёнешгенле тауукъну ол сюегин сындырадыла. 32. Махтау назму жанр. 33. Уллу таулу элни аты. 34. Агъач затны жасау. 35. Тойлада айтылган сёзле. 36. Кыулагъы эшитмеген адам.

ЁРЕСИНЕ: 1. Тылдын этилген аш. 2. Кыойдан жюн алыуну амалы. 3. Монголуну эрттеги аты. 4. Темир ахчаны тюрлюсю. 5. Бушуу, ачыу. 6. Амалсызлыккы ишиди ол. 10. Спортну, маданиятын, психологияны бирге келген япон тюрлюсю 11. Уллу юй. 15. Киритни тюрлюсю. 16. Бай деген магынада жюрюген сёз. 18. Эсгерте. 20. Кыорулу ат. 21. Арып, санын ючден кётюрю. 23. Кёп иште жараргъа боллукъ бир бири билуу. 24. Бийик таулада бузла. 26. Арба, машина, самолёт... 27. Намазны заманын билдириу. 28. Критика ана тилибизде. 30. А. Пушкинни юй бийчесини аты. 31. Эрте этни кыышха хазырлау.

Газетни 58-чи номеринде басмаланган сёзберни жууаплары:

ЭНИНЕ: 7. Кыаламан. 8. Табынуу. 10. Пиала. 11. Ыргак. 12. Аракъы. 13. Кирит. 15. Ара. 16. Кыарыш. 20. Алёша. 21. Кыарма. 25. Боуур. 26. Чакъ. 27. Акъсут. 30. Адакка. 32. Алтын. 33. Аяулу. 34. Сыналыу. 35. Чапыракъ.
ЁРЕСИНЕ: 1. Ораза. 2. Алыкъа. 3. Сапарыш. 4. Тамыр. 5. Маркъа. 6. Кызаруу. 9. Огъары. 14. Иллуу. 17. Асмакъ. 18. Ушу. 19. Кыар. 22. Жасалуу. 23. Салта. 24. Жубуран. 28. Кышык. 29. Антау. 31. Абаза. 33. Ашыра.

Бир ыйыккыны ичинде

Эм тирилеге
ыспас, сауғала да

КЪМР-ни Профсоюзларыны юйюнде Россейни Либерал-демократия партиясыны регион бөлүмюню жыйылыуу болганды. Анда Ата журтха таза жүрөккөн күүлүк этген, аны айнууна юлюшлерин кыошхан эмда ЛДПР-ни ишине тире кыатышхан кыауум адам сауғаланганды.

- Бек алгга белгили альпинистлерибизге, кытархыруулагга да махтау салабыз. Ала ЛДПР-ни байрагын Минги тауну төппесине чыгарып, анда орнатхандыла эмда Россей Федерацияны атын көп ахшы ишлери бла айтдыргандыла, - дегенди ЛДПР-ни КЪМР-ни Парламентинде

фракциясыны таматасы Владимир Безгодько. ЛДПР-ни Черек районда бөлүмюню координация советине кирген Газаланы Масхут а бюнлюккө атларын юлгөгө көргөзютөрчө адамла керек болгандарын чертгенди. «Бюгон бери чактырылганла ма аллайладыла: чынтыт эр кишиле, жигитле, керек заманда болушлуккыга мычымай жетгенле, жан аурута билгенле», - дегенди ол.

Ыспас кыагытлагга, энчи сауғалагга да партияны атындан белгили кыачыларыбыз Елмезланы Абдул-Халим, Хаджиланы Азор эмда Аккайлыны Азнаур тийишли болгандыла. Ючюсю да дунияда бек бийикке саналган эмда өрлөргө кыйын болган Эверест тауну башына чыккандыла. Элбрусха өрлеулери да бир-эки кере бла чекленип кыалмаганды. Ала аны төппесине Россейни көп жерлеринден, тыш кыралладан келген альпинистлени да ашыргандыла, кыйын хауа болумлагга да кыарамай, таулада ачыгган эмда ажашхан, черекледе батхан, кыаллай да болсун, башха кыйынлыккыга тошген жүзлө бла адамланы кытархандыла.

Россейни Либерал-демократия партиясыны таматасы Леонид Слуцкийни атындан бюсюре письмооланы Владимир Безгодько ЛДПР-ни Черек районда бөлүмюню таматасы Газаланы Масхутха, ЛДПР-ни башламчылыккыларын жашауда тире бардырууга себеплик этген кыауум адамгга да бергенди.

Ол күн журналистлеге да партияны келечилери тамамлаган ишлени юслеринден дайым жамауатха билдирип турганлары ючюн ыспас этилгенди.

Кыайгырыу эмда чомартлык

Черек муниципал районун башчысы Этезланы Мухаммат, аны биргесине ишленген Кыулбайлыны Марат эмда «Артха бир атлам да уггай» деген жаандауурлук фонд, бирге болуп, энчи аскер операциягга кыатышханлагга керекли затла жыйышдырып, аскерчилеге жетдиргенди.

Бу жол гуманитар жюк 503-чю полкда кыуллук этгенлеге

берилгенди. Жашла «Кырым» реабилитация арагга да кыайтхандыла. Анда кеслерине бактыдыргылагга күн сайын да жанларын кыанларын аймай кыазауатха киргенлери ючюн ыспас этгенди.

Гуманитар болушлуккы жыйышдырууга Бызынгга, Огыры Малкыарда, Бабугентде, Аушигерде, Зарагиде, Кыара-Сууда жашаганла юлюшлерин кыошхандыла.

Алчылыккыны ычындырмагандыла

Бу күнледе Оренбург шахарда дзюдодан «Евразияны кубогу» деген халкыла аралы турнир өтгенди. Анга 15 жыллары толмаган 500 чаклы жаш спортчу кыатышханды. Нальчикчи Биттирланы Эмирхан, кеси ауурлугунда эрише, жетишимли болганды.

Турнирде Биттир улу, 34 килограмм ауурлукта сермеше, финалгга жетип, анда да биринчилики ычындырыгга соймегенди. Эмирхандан сора, «алтын» бла бизни республикадан дагыда төртүлөн кыайтхандыла. Команда зачетда КЪМР-ни жыйымдык кыаууму бу эришуледе 1-чи болганды.

Эмирхан Нальчикчи 2-чи лиценци окуучусу. Бу аны бек улуу спорт хорламларындан бириди.

Шүөхлуккыню кючлерча

Көп болмай Луганск Халк Республиканы педагогика университетини жыйырма чаклы студенти КЪМКЪУ-ну Элбрусда билим беруу-илму арасында бир ыйыккыны солуп кетгенди. Ала республиканы студент организацияларыны келечилери бла бирге билим беруу программалагга, жолочулуккылагга, тобешиулеге да кыатышхандыла.

Вузла шүөхлуккыню кючлөтүп, бирге ишлеп тогуз жыл мындан алгга башлагандыла. Андан бери бир бирге толу ышанырча болгандыла эм мындан арысында да ол жол бла таймай барыгга таукелди. Ол санда жаш адамланы патриот сезимлерин кючлеуге, иги кылыккылагга юйретиуге аслам эс бурур муратлыдыла.

Бу жол студентле бла бирге билимлерин эм сынамыларын кючлөргө ЛГПУ-ну приём бардырган комиссиясыны тогуз келечиси да келгенди. Ала стажировканы жетишимли өтгенди. Ол санда жангы амаланы хайырланууга юйренгенди. КЪМКЪУ-ну келечилери не заманда да башха лагга ачыкдыла. Бу жол да ала билгенлерин жашырмагандыла, тюрлю-тюрлю соруулары сюзген

диле эм көп башха шартлагга да эс бургандыла. ЛНР-ни келечилери алган билимлерин эм сынамыларын да жуук заманда хайырлануулары айтхандыла. Жангы амалла уа ишлеринде ахшы себеплик этериклерин, борчларын тынгылы толтурууга болушлуккыларын да билдиргенди.

Солугга саклыккы изленеге

Жай жетгени бла көппе солургга табийгатха чыгаргга сюедиле. Алай юйюр, тенгле бла таза хауагга чыккында, кыоркысуулуккыню унутмагга тийишледи, нек дегенде кыйын болумла быллай кезиуледе аслам чыгадыла.

Аны бла байламлы МЧС-ни Баш управлениясы ишилликте этгенде жет жилтинлени узак-узак жааргга боллугун унутмагга чакырады. Отну юйледен 30 метрден кенге тиргизирге керекди. Солугван кезиуде адамла, эслери башха затлагга бөлүнүп, от кыабынганын асыры кеч эслеучюдө, ол кенгге жайылса уа, өчюлтген кыйын болады. Отха бир заманда да кыарамаганлай кыоймагыз.

Ведомство ата-аналаны да сабийлени отну кыатында кеслери алларына кыоймагга кереклисин, бош оюн улуу хатагга айланууга боллугун эсгертеди. «Ала бир-эки бутакчыккыны отха атаргга сюерле, ол а башха жерлеге кечер. Бу затланы гитчелеге дайым ангылатып туруугуз, сирнеклени бермегиз, отха абери атаргга, бютюнда терк кыабынган затланы атаргга кыоймагыз. Табийгатта солугу кезиуугуз бошалгандан сора уа, аны өчюлтүргө унутмагыз», - дейди.

Министерстводан билдиргенлери, көппе бу кыйын болмаган жоруклагга улуу келлюккы этедиле, толтурмайдыла. Кыоркысуулуккыню жалчытыгга бузуклуккы этуу а административ, уголовный жууаппылыккыга келтирирге болуккыду.

Регионла аралы оюнлагга кыошулуккыдула

Футболдан «Локобол – 2024 – РЖД» деген онсегинчи халкыла аралы фестивалы республикабызны А.Ашевни атын жюрютген школуну кыаууму (тренерлери Гергьокьяны Т.В.) жетишимли болганды.

Фестивальгга кыатышыр ючюн сайлау оюнла кыралны кыууму бу эришуледе 2012-2013 жыллада тууган спортчуладан кыууму 12 кыауум ойнагандыла. Оюнланы эселлерине көре кубокну школну келечи-

лери алгандыла, ала энди республикабызны атындан Новороссийскке регионла аралы оюнлагга барлыкдыла.

Командадан Асанланы Тамирлан эм иги кыоруулачууга, Абайланы Дамир а эм иги футболчугга саналгандыла, аланы хазырлаган тренерге уа «Футболдан «Локобол – 2024 – РЖД» халкыла аралы фестивалыны 2012-2013 жыллада тууган жашчыкыладан кыууму командаларыны араларында оюнларыны эм иги тренери» деген ат берилгенди.

Тюзети

Техника жангылык этилгени бла байламлы «Заман» газетни 21 майда чыккыган номери алышындырылганды – 59-чу номерни орунуна 58-чи номер деп жазылып кыалганды.

Учредитель: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
Жангуразланы Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зукура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный – 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь – 40-28-97. Секретариат – 40-93-62. Корректор, специалистле – 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кыоруула жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагга «КЪМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Эссенгунки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикте көре 19.00 сагга кыол салынады. 20.00 сагга кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫГАРГАНЛА:

Курданланы Сулейман - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зуфия - жууаплы секретары орунбасарлары; Ахматланы Люаза (1,4-чю бетле), Зезаланы Лидя (2,3-чю бетле), Бийчеккуланы Жаннета (9,11-ни бетле), Гелаяны Валентина (10,12-чи бетле) – корректорла.

Тиражы 1772 экз. Заказ № 1072

Баггасы эркинди.

РЕДАКЦИЈНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5

электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru